

BİRLEŞİK
Kafkasya
(VEREINIGTES KAUKASIEN)

Kafkasya İstiklâl Komitesinin Organıdır

Her ay üç dilde çıkar:
Türkçe, İngilizce ve Rusça

Yazı Kurulu Başkanı: A. KANTEMİR
İdarehane adresi: München 8, Steinstr. 40

3 ncü yıl

Kasım-Aralık 1953

No 11/12 (28/29)

Amerikan Komitesi ve biz

Büyük devletlerin hür dünya savunmasının teşkilâtı ve Kore, İran, Almanya ve dünyanın diğer kısımlarında Sovyet hükûmetinin mütecaviz hamlelerinin durdurulması meseleleriyle meşgul oldukları bir zamanda, bir grup Amerikalıların teşebbüsüyle, 1951 yılı başlangıcında, Amerika Birleşik Devletleri ilgili kanunu ile de tasdik edilen, bir bolşevizmle mücadele kurulu vücade getirildi. Halen "Bolşevizmden Kurtarma Amerikan Komitesi" ismiyle maruf bu teşekkülün kurulmasına sebep, hür milletlerin devlet ve sosyal ekonomik esaslariyle dinî akidelerini imha ve yerine Sovyet komünizm prensiplerini ikame etmek yoluyla, dünyanın bütün milletlerini kendisine tâbi kılmak hedefini güden Sovyet hükûmetinin tehlikeli niyetleri karşısında, Amerika Birleşik Devletleriyle hür dünyanın diğer memleketlerinde uyanan "ciddî endişe" olmuştur.

Çoğu tanınmış gazeteciler ve siyaset adamlarından mürekkep olan Amerikan Komitesinin müteşebbisleri, müteaddit defalar Sovyetler Birliğini ziyaret ettikten sonra, şu kanaate varmışlardır ki, milletlerin ızdırabına ve dünyanın huzursuzluğuna sebep, kökleri Kremlinin kalın duvarları arkasında yuvalanan bolşevizmdir. Bundan şu tabii netice çıkarılmıştır: bolşevizme karşı mücadelede, her türlü milletlerarası tedbirler meyanında, en mühim faktörlerden birini, komünist diktatörlüğüyle bilâfâsla mücadelede bulunan Sovyetler Birliği halklarının bizzat kendileri teşkil etmektedirler. Şu halde, bu halklara manen ve maddetten yardımda bulunmak, onların yalnız olmadıklarını ve kurtuluş mücadelesiyle millî emellerine hür dünyanın sempatisi olduğunu anlatmak kararına varılmıştır.

Hür dünya ile esir milletler arasındaki bu aydınlatıcı propaganda misyonunu, iflen yapabilecek, yalnız Sovyetler Birliği kalabalık ve çok milletli emigrasyonu olduğu için, Amerikan Komitesi derhal bu emigrasyonun mümessilleriyle temasa geçmiştir. Fakat tecrübe ile de sabit olduğu gibi, Amerikan Komitesinin

teşkilât meselesi büyük zorluklarla karşılanmış ve arzu edilen netice elde edilememiştir. En büyük engel ile, işe başlamadan evvel kâfi derecede nazarı itibara alınmamış bulunan milletler meselesinde, yâni Sovyetler Birliği çöktükten sonra esir halkların müstakbel kuruluşu gibi en mühim bir meselede karşılanmıştır. Anlaşılan Amerikan Komitesinin üyeleri, başlangıçta, faaliyetlerinin projeleri hakkında, başta A. Kerenski olmak üzere, yalnız Amerika Birleşik Devletlerinde yerleşen Rus aslı mültecilerle istişarede bulunmuşlar ve bu yüzden onlarda, Sovyetler Birliği hakkında, vahit ve bölünmez Rusya imiş gibi, yanlış ve hatalı bir görüş teşekkül etmiştir.

A. Kerenski'nin açıklamalarından anlaşıldığına göre, ona, bu manada, muayyen vaitlerde bile bulunulmuştur. İşte bunun içindir ki, emigrasyonu müşterek işe celbetmek hususundaki bütün meselelerde, A. Kerenski ile diğer dört Rus mültecî teşekkülü liderlerinin fikirlerine müracaat edilmiştir. Sovyetler Birliğinin diğer milletlerine — Ukraynalılara, Beloruslara, Gürcülere, Ermenilere, Azerilere, Şimalî Kafkasyalılara, Türkistanlılara, Tatarlara ve diğerlerine — gelince, bunlardan Ukraynalılarla Beloruslar bu meselelerin müzakeresine hiç bir zaman iştirak etmemişler, diğer milletler ise, "Bolşevik Aleyhtarı Mücadele Koordinasyon Merkezi"nin teşekkülü hakkındaki Wiesbaden ve München kararlarını uysallıkla kabul eden uydurma ve kıymetsiz mümessilliklerle temsil edilmişlerdir.

Asil teşebbüsü için kendisine minnettar olduğumuz Amerikan Komitesi, yavaş yavaş, tecrübe yoluyla, hakikatı anlayarak, her şeyden evvel, bugün hiç bir münakaşa kabul etmeyen, ismini değiştirdi. Sonra, München civarındaki Tegernsee sayfiye şehrinde, "Bolşevik Aleyhtarı Mücadele Koordinasyon Merkezi"ne dahil teşekküllerden başka, Paris Bloku ismi altında birleşmiş bazı gayrı-rus teşekkülleri mümessillerinin de davet edildiği bir mülteciler konferansı tertip etti. Sun'î bir şekilde kurulmuş bulunan "Bolşevik Aleyhtarı Mücadele Koordinasyon Merkezi"nin dağılmasını intac ettiren bu teşebbüs, mültecî teşekküllerin müşterek işbirliğini temin maksadiyle modus vivendi bulmak için yapılan en son ve en ciddi bir teşebbüs idi.

Karşımızda, Amerikan Komitesinin faaliyetini tasvir eden ve iki buçuk küsur sene zarfında, madalyanın iki tarafını teşkil eden Sovyetler Birliği emigrasyonunun siyasi teşekkülleri tarafından uğradığı tenkitlerin cevapları bulunan, Amerikan Komitesinin "Madalyanın iki tarafı" isminde neşrettiği bir broşür duruyor. Bu arada şunu da kaydetmek lâzımdır ki, Amerikan Komitesinin faaliyeti, aynı zamanda, Amerikan matbuatının ve hususen, Amerikan Komitesinin yazılarının hulâsasını bize göndermek nezaketinde bulunduğu, "Washington Post" ile "New York Times" gazetelerinin de neşriyat konusunu teşkil etmiştir.

Broşürün müellifleri, emigrasyonun bir kısmının "Amerikalıların velikorus emperyalistleri" olduklarını, diğer kısmının da "Amerikalıların Rusyayı par-

çalamak" istediklerini iddia etmekte olduklarını teessürle izah etmektedirler. Gerek emigrasyonda ve gerek Sovyetler Birliğinde merkezîyetçi ve ademî merkezîyetçi kuvvetler arasında fasılasız devam eden mücadelenin mevcudiyetini gösteren bu olaydan Amerikan Komitesinin, gelecek için, gereken neticeler çıkaracağını ümit ediyoruz.

"Bolşevik Aleyhtarı Mücadele Koordinasyon Merkezi"nin dağılmasıyla, "Kafkasya" ve "Birleşik Kafkasya" dergileri sütunlarında gerek bu kurul ve gerekse tarihî realitenin olaylarını tahrif ederek Amerikan Komitesini aldatan Rus emperyalistlerinin münasebetsiz rolü hakkında gösterdiğimiz şüpheler teyit edilmiş bulunmaktadır. Bu cümleden olarak, tahrif etme temayülü, "Kafkasya" dergisinin Ekim 1952 sayısında münteşir bir makaleyi tefsir eden, bahis konusu broşürde de kendisini göstermiştir (bu hususta mufassal malûmat "Matbuata bir Nazar" kısmındadır).

Metnin, keyfî bir surette, tahrifî yüzünden, "Kafkasya" dergisinin, gûya Amerikan Komitesini de "bizim düşmanlar" arasında addettiği manası çıkmaktadır. Halbuki, ne yazılarımızda ve ne de "Kafkasya İstiklâl Komitesi"nin deklârasyonlarında böyle bir manasızlığın gölgesini bile bulmağa imkân yoktur. Biz, mazide, halde ve istikhalde Rus emperyalistleriyle mütecavizlerini düşman, Kafkasyalıların milli-kurtuluş mücadelesinin tarihî manasını doğru anlayan herkesi de dost telâkki ediyoruz. Amerikan Komitesinin, Sovyetler Birliği halklarını bolşevizmden kurtarmak için, deruhte ettiği yüksek dâvaya mani olmak, hic bir zaman, aklımızdan bile geçmemiştir. Yalnız biz, haddimiz olmayarak, teşkilât meseleleri hakkında, realitenin de bize hak verdiği, fikir ve düşüncelerimizi serdediyorduk.

Neticede şunu kaydetmek gerektir ki, Amerikan Komitesi, faaliyetinin, yoklama ve meseleyi tetkik etme devresi diye bileceğimiz, bir safhasını bitirerek, şimdi yeni karar alma arifesinde bulunmaktadır. Amerikan Komitesinin bu devre zarfında edindiği tecrübe, müstakbel faaliyet için, çok faydalı bir temel teşkil edecektir. Amerikan Komitesi, Sovyetler Birliğindeki gerçeklik hakkında daha fazla malûmat edindikçe, Sovyet boyunduruğu altında inleyen halkların tarihindeki faaliyeti ve rolü daha semereli olacaktır.

"Birleşik Kafkasya", müşterek bir organ olmak hasıbiyle müşterek vatanının bütün millî ve vatanperver kuvvetlerinin bir araya toplanmaları için gayret gösterecektir.

"Birleşik Kafkasya", Kafkasya milletlerinin bolşevik boyunduruğundan halası ve Azerbaycan, Ermenistan, Gürcüstan ve Şimalî-Kafkasyadan müteşekkil Kafkasya Konfederasyonunun kurulması uğrunda mücadele etmektedir.

Türk illerinin dâvası

Yazan: M. E. Resulzade

"Amerikanın Sesi" radyosundaki Türk illeri şubelerinin tatile uğraması Türkiye'de yaşamakta olan muhtelif Türk illerinden gelmiş mültecî-muhacir cemaatları arasında büyük bir tepki yarattı. Bu tepki Ankara'da, İstanbul'da ve Adana'da kültür ve hayırsever dernekler şeklinde organize olan Azerbaycan, Türkistan ve İdil-Uralılar adına imzalanan bir beyanname'de ifadesini buldu.

"Sovyetler Birliğindeki en ufak Milletlere hitap eden yayıma bile dokunulmadan, mecmu sayısı kırk milyonu aşan muazzam bir Türk ve Müslüman halklarına ehemmiyet vermeyen bu anlaşılmaz karardan, Bolşevizm'e karşı yaptıkları çetin mücadelede, Birleşik Amerika'nın manevî teveccüh ve yardımına güvenen bu illerin duydukları ve duyacakları infial ve teessüre tercüman olan" esir Türk illerinin altı muhtelif derneği "bu fahiş hatanın bir an evvel düzeltilmesini alâkadar Amerikan makamlarının basiret ve uzağı görmelelerinden" beklemektedirler.

"Birleşik Kafkasya"nın geçenki nüshasında da dercolunan bu beyanname Türkiye matbuatında muayyen bir akis uyandırmış, büyük şehirlerle küçük vilâyet ve kaza merkezlerinde çıkan gazetelerde aynen veya kısmen dercedilmiş; bunlardan bazılarında, mevzu ile ilgili makaleler de neşrolunmuştur; ezcümle esir Türk illerinin ızdırabını yakından hisseden Kafkasya hududundaki Kars şehrinde intişar eden "Birlik" gazetesinde, bu bahisle ilgili olarak, Birleşik Amerika Büyük Elçisi sayın

Avra M. Waren'e hitaben bir açık mektup dercedilmiştir; bu yazısında gazetenin baş muharriri okuyucularından aldığı müteaddit infial ve teessür mektuplarına istinad etmektedir.

Hâdiseden duyulan teessürleri ifade eden bu neviden yazılarla beraber, bir kısım matbuatta Amerika'da Türk illerine karşı gösterilen bu "alâkasızlık"ta biraz da kabahatı "kendimizde" bulanlar vardır. Rusya mahkûmu Türklerin sözcülüğünü yapanlar 35 milyonluk muazzam bir Türklükten bahsedeceklerine, Rus oyununa kapılarak, bu büyük kitleyi ufak kabile isimleriyle birer küçük milletler şeklinde gösteriyor-muşlar; bereket versinki şimdi "bu parçalamayı", hiç olmazsa, Azerbaycan, Türkistan ve İdil-Ural diye üçe indirmişlerdir.

Bu neviden muhakemeye biz İkinci Cihan harbi esnasındaki hâdiseler dolayısıyla de şahit olmuştuk. O zaman da bir Azerbaycan, bir Türkistan, bir İdil-Ural, bir Kırım dâvası yapılacağına bütün bir Türk dâvasının yapılacağı lüzumuna kani olanlar ve bu hususta teşebbüse geçenler vardı. İhtilâlin zuhuru ile Rusya imparatorluğu çökmüş iken, mahkûm Türkleri bir devlet halinde kutarmağa çalışmak lâzım iken, ayrı ayrı harekete geçmiş olmayı "millî bir ihanet" gibi telâkkî edenler olmuştu.

Amerikanın Sesi Radyosundaki muvaffakiyetsizlik dolayısıyla tekrar olunan bu "görüş" bir de Amerikalılar büyük kitlelere ehemmiyet veriyorlar, 35 milyonluk bir Türk kitlesi varken,

küçük Türk milliyetlerinden bahsetmek, hafif tabirle, bir hata imiş.

Bu münasebetle Türklük dâvasının dünya umumî efkârı karşısında nasıl vâzedilmesi lâzım geldiğini bu makaleyle biraz izah etmeyi lüzumlu görüyoruz:

Her şeyden evvel şunu kaydedelim ki Azerbaycan, Türkistan ve Idil-Ural isimleri, Anadolu ismi gibi, kabilevî değil, coğrafîdir. Bahis konusu olan Azerbaycan Türklüğü, Türkistan Türklüğü, Idil-Ural Türklüğü'dür. Haritaya sathî bir göz atılrsa bu üç Türklüğün bir çatı altında, bir devlet halinde teşekkülü imkânsızdır. Geçirdikleri tarihi gelişme bakımından içtimâî bünyelerinde kendilerine has birer özellikleri vardır. Bunların ayrılıkları hiç bir zaman "Rus oyununun bir eseri" diye telâkkî olunamaz. Çarlık devrinde, millî bütün haklardan mahrum olarak, bir Rus idaresine râbî iken, bu iller, ilk fırsatta, millî haklarını ve kültür hayatlarını savunmak üzere, vâkıa, Rusya çapında müşterek bir hareket yaptılar, hattâ Rusyadaki bütün Müslümanların menfaat ve haklarını korumak gayesiyle Devlet Duma'sında bir Müslüman Fraksiyonu halinde, Duma dışında bir Müslüman ittifakı bile vücade getirdiler (1905 Nijengorod Müslüman Kongresi; 1917 Moskova Müslüman Kurultayı). Fakat Çarlığın çökmesi üzerine, mukadderatlarını bizzat kendi ellerine alıp, siyasî istiklâl azminde bulundukları zaman, ister istemez, geopolitik gereklerle üç varlık halinde organize oldular.

Türkiye nasıl millî istiklâlini savunmak için Misak-ı Milli'ni Anadolu hudutlarıyla çizmişse, bu üç Türk ili de aynı saikle kendilerine mahsus birer

hudut dahilinde kalmak zaruretinde bulunmuşlardır.

Bu "parçalanma" hiç bir zaman bir "Rus oyunu" sayılamaz. Rusya Türklüğü ve Müslümanlığı siyasî bir kül halinde istilâ etmemişti ki, şimdi türlü varlıklar halinde teşekkül eden Türklerin hareketi onun bir oyunu gibi telâkkî edilsin.

Tarihin gösterdiği bir hakikat vardır: Rusya çarlığı Türkistanı, Kokand hanlığı, Buhara hanlığı, Hive hanlığı gibi siyasî ayrı ayrı teşekküller halinde, Azerbaycanı da dokuz hanlık şeklinde istilâ etti; Idil-Ural sahasında da Kazan hanlığı, Astrahan hanlığı ve saire ile ayrı ayrı uğraştı. Kırım hanlığını da diğer Türk hanlıklarından ayrı olarak istilâ etmiştir.

Bu tarihi hakikat karşısında dâvanın üç coğrafî bölgeye inhisar etmesi ileri bir adım olduğu kadar, tabîî de bir neticedir.

Bolşevikler gayet tabîî olarak her kabileyi birer "milliyet" haline getirmek için ellerinden geleni yaparlar, onlar ayrılmaya müstait unsurları geliştirmeye çalışırlar. İşlerine geleni de budur. Biz ise, buna mukabil, milleri teşkil edecek unsurlardaki ayrılma değil, birleşme hassalarını destekleyecek ve elimize geçen fırsatları bu yolda kullanacağız. Bunun için 9 Azerbaycan hanlığından bir Azerbaycan Cumhuriyeti doğdu, bunun için 6—7 Türkistan kabilesinden bir Türkistan vücade geliyor, bunun için Idil-Ural boyundaki türlü kabilelerden bir teşekkül düşünülüyor. Bunlar geopolitik birer realitenin neticeleridir.

1917 yılının Mayısında Moskovada toplanan Rusya Müslümanları Kurultayında, Rusyadan ayrılmak isteyen

istiklâlciler, Rusyanın millî - mahallî muhtariyetlere bölünmesini talep ediyorlardı; muhalif cereyan (yâni bütün Türk ve Müslümanları bir arada görmek isteyenler) bütün Rusya Müslümanlarının, Rusya dahilinde, sadece millî-medenî işler alanında selâhiyet sahibi bir tek idarenin teşkilini istiyordu.

Hâdiseler Millî-Mahallî muhtariyetçiliğin üç siyasi teşekkül halinde rahak kukunu temin etti.

Amerikanın Sesi Radyosundan Demir Perde arkasına üç Türk şivesiyle hitap olunuyordu. Bu şivelere 3 veya 4 milyonluk bir "Azerbaycan milleti" değil, en azı 7 milyonluk bir Azerbaycan (Güney Azerbaycanla birlikte), 10—12 milyonluk bir Türkistan değil, 30 milyonluk bir Türkistan (Doğu Türkistanla birlikte) ve 10 milyon kadar da Idil-Ural Tatarları ile Türk olmayan, fakat bu şivelere anlayan Müslümanlar muhatap idi; bu, 46 milyonluk büyük bir dinleyici kitlesidir.

Malûm ya, Amerikanın Sesi Radyosundaki üç Türk şivesi ile sadece Rusya esaretindeki kitleye değil, Türkiye dışındaki bütün Türk illerine (Rusyada, İran'da ve Çin'de) dahi tabiatıyla hitap olunuyordu.

Yıllardan beridir yürütülen Azerbaycan, Türkistan ve Idil-Ural dâvaları diğer her hangi bir istiklâl dâvası gibi yürütülen tabîî ve normal bir dâvadır; Türk illerinin dâvasıdır. Amerikalılar büyük kitlelere ehemmiyet veriyorlarmış ve tanıdıkları bir Türk ismi varmış, onun için dâvaları Amerikada popüler olsun diye, Rusyadaki 35 milyonluk bir Türk kitlesinin, cihan ve bilhassa Amerika umumî efkârı karşısına bütün bir Türk dâvası şeklinde çıkma-

nın daha faideli olacağını düşünenler aldaniyorlar. Istiklâl dâvası bir ticaret malı gibi müşterinin zevkine göre takdir edilmez. Hele sözü geçen muayyen meselede böyle bir argümantasyon savunulması istenen dâvanın lehinde değil, aleyhinde olur. Bize Amerikanın Sesi Radyosunda Türkçe neşriyat kesilmemiştir, derler.

Mesele, Amerika Radyosunun hitap ettiği camianın büyüklüğü veya küçüklüğü meselesi değildir. Üç Türk iline bu illerin konuştukları lehçede hitap eden Radyo yayınlarının tatili, hitap edilen camiaların ufaklığı yüzünden ileri geldiğine hükmedilemez. Ermeniler ve Gürcüler gibi küçük milletlere ehemmiyet veren, hattâ Baltık sahilindeki küçük milletlerin istiklâllerini bile tanıyan Amerikalılar bizim dâvaları ne diye tanımayacaklarmış. Dedğimiz gibi, mesele büyüklük küçüklük meselesi değildir. Bu bir prensip dâvasıdır. Prensip olarak bir Anadolu Türklüğü (Türkiye), bir Azerbaycan Türklüğü, bir Türkistan Türklüğü, bir Idil-Ural Türklüğü bahis konusudur. Şart olan bu illerin istiklâlleridir. Bunlar birer müstakil millet olarak hürriyetlerini kazanmak isterler. Bundan bir buçuk-iki yıl önce Amerikanın Sesi Radyosu bu prensipten hareket etmiş olacak ki bu şubeleri tesis etmişti. Şimdiki kısıntının sebebini bu şubelerin hitap ettikleri camiaların ufaklığında aramak abestir.

Bulduğumuz bugünkü şartlar dahilinde Türklük dâvasının cihan umumî efkârı karşısında vaz'edilecek en normal şekli, dâvanın hakikî mahiyetine uymalıdır. Türklük dâvası, siyasi bir problem olarak, Türk illeri dâvası şeklinde vâzedilmek lâzımdır. Dost-düş-

man bütün dünyaya karşı bir Türk ilinin değil, Türk illerinin istiklalleri vâz olunmalıdır. Müstakil bir Türkiye gibi, müstakil bir Azerbaycan'dan, müstakil bir Türkistan'dan müstakil bir İdil-Ural'dan bahsedilmelidir. Siyasî bütün konjonktürler bu esas prensip bakımından tahlil ve istifade olunmalıdır. Dış âleme karşı Türklük propaganda-sının bu günkü en normal şekli budur.

Bütün Türklerin bir millet olarak, bir devlet halinde istiklalleri dâvası değil, Türk illerinin istiklalleri dâvasını desteklemek samimî her Türkçünün benimseyeceği en şerefli bir iştir; bil-

hassa ki bu aynı zamanda hakikî demokrat, insaniyetçi, hürriyetçi ve istiklâlcî bir insan olmak hasebiyle de her Türkün (Türkiye yurttaşı olmak mânasıyla) mukaddes bir vazifesidir.

Esir Türk illerinin istiklallerini desteklemek hür ve müstakil Türkiyeli Türk kardeşlere düşen millî olduğu kadar, insanî de bir borçtur kanaatindeyiz.

Türklük dâvasını mücerret fikirlere göre bir Türk dâvası şeklinde değil, hâdis ve olayları ölçen muayyen bir görüşle Türk illeri dâvası şeklinde anlıyalım. Realite budur!...

Tarihi mukayeseler

Yazan: D. Vaçnadze

Strateji bakımından büyük ehemmiyeti haiz olan Kafkasya berzahında vaziyetlerini takviye etmek hedefini güden Osmanlı ve İran müslüman imparatorlukları arasında XVI. asırdan XVIII. asra kadar Kafkasyada yapılan savaşlar, bilhassa, bu mücadeleye sürüklenen Gürcüstan'a çok pahalıya mal oluyordu. Fakat, umumiyet itibarıyla, Türklerle İranlıların askerî stratejik hedefleri, Gürcü krallarının tahtları ve Gürcü ruhanî başçıları katolikosların Gürcü hristiyan kilisesini idare hakları, daima muhafaza edilerek, Gürcüstan dahilinde kendi nüfuz bölgelerini tesis etmekten ileri gitmiyordu.

Anlaşılan bunun içindir ki, millî savunmalarda büyük kurbanlar veren ve en mühim birleştirici faktörü teşkil eden Gürcü milleti ile Gürcü kilisesi ne o devirde, ne de Gürcüstan tarihinin başka devirlerinde müslümanlığa karşı

dinî husumet hisleri beslemiyorlardı. Bilâkis Kafkasyada karşılıklı dinî münasebetleri tasvir eden müslüman ve diğer yabancı müverrihler tarafından tastik ve teyit edildiğine göre, müslüman dünyasına ve diğer dinlere karşı dinî müsamahakârlık, Gürcü halkıyla krallarının mümeyyiz vasıfları idi.

Müslüman devletleri dahi, Gürcülerin hristiyan müesseselerini himaye ederek, çok defa Gürcülere aynı mukabelede bulunuyorlardı.

Kafkasyanın müslüman ve hristiyan halklarının karşılıklı dinî müsamahakârlığı ise bilhassa calibî dikkattir. Geçen asrın birinci yarısında Rus araştırmacı N. Danilevski Kafkasya dağlıklarını tasvir ederken hayretle şöyle yazıyordu:

"Kafkasyada dinin tesiri, adet ve an'eden daha zayıftır. Gürcü, Ermeni, Çerkes, Çeçen, Osetin ve Abaza hiç si-

kulmadan aynı kazandan yemek yiyorlar. ¹⁾

Bahis konusu devirlerdeki hâdiselerin tahlili şunu tespit ediyor ki, Kafkasya, İslâm imparatorlukları arasındaki mücadeleye, ancak askeri-siyasî menfaatlar hattını takip ediyordu. İki kudretli devletin arasında kalarak zayıflayan ve siyaseten parçalanmış küçük Gürcüstan, Rusyanın yardımıyla kendi millî hristiyan devletini kuruyabildiğini düşünerek, himaye ve yardım dileğiyle hristiyan Rusyaya müracaat ediyor.

1783 yılı Gürcü-Rus anlaşması gereğince, başta çarlık hükûmetinin askeri-siyasî mümessilleri olmak üzere, müttefik Rus ordusu 1801'de Gürcüstana giriyor. Rus ordusu Gürcüstana girdikten hemen sonra, daha ilk senelerde, 11 asırlık kadim Gürcü Bagratid hanedanının sukutu ve hanedan ailesinin Rusyaya sürgünü ile biten cebir ve şiddet politikası başlıyor. Misli görülmemiş Rus zulmüne karşı vukubulan ayaklanmalarda (1802, 1804, 1812) seller gibi kan akıtıldıktan sonra, bütün millî müesseseler tahrip ediliyor ve Gürcüstan zorla ve tam olarak Rusyaya ilhak olunuyor.

Rusya, daha V. asırda tanınmış bulunan Gürcü müstakil kilisesini tasfiye ediyor (1811); kilise ve hanedanın zengin emlakları ellerinden alınarak Rus hazinesine devrediliyor; Gürcü köylülerini devlet kölesi yapan Rus "krepostnoy kanunları" (toprak köleliği kanunu) ve diğer bu gibi "nizamlar" yürürlüğe giriyor; başta Gürcü halkının servetini yağma eden çarlık hükûmetinin tam selâhiyetli mümessili Kovalevski olmak üzere, Gürcüstanın bütün bölgelerinde rüşvetçilik, tenkil ve tecziye

organlarıyla tethiş havası hüküm sürmeğe başlıyor.

Bütün XIX. asır boyunca, çarlık Rusyasının sukutuna kadar, Gürcü halkının gerçek hristiyanlık, millî kültür ve asil an'ane esasları kökünden kazılarak, onun bütün hayat sahalarında müthiş ruslaştırma siyaseti tatbik ve toprakları Rus muhacirleriyle iskân ediliyor.

Gürcüstanın, İslâm dünyasının çemberi içinde millî-siyasî şahsiyeti ve müstakil kilisesini muhafaza ettiği çok asırlık uzun tarihî maziyi, hristiyan Rus imparatorluğunun yalnız bir asır içinde hristiyan Gürcüstana yaptığı fenalığı ile mukayese eden Gürcüler, profesör M. Tseretelli tarafından hazırlanarak, 1916'da Lozan "milletler birliği" kongresinde, Gürcüstan namına ilân edilen memorandumu oybirliğiyle tasvip ediyorlar. Memorandumda ezcümle şöyle deniliyordu:

"Hiç bir zaman ne Bizanslılar, ne Farslar, ne Araplar, ne Moğollar, ne de Türkler, hâkim-i mutlak olarak Gürcüstanda bulundukları devirlerde bile, orada buna benzer bir şey yapmamışlardır. Gürcüstanın, yüzlerinden dindaşı Rusyaya müracaat ettiği, sözde hristiyanlık düşmanları, Rusların bize yaptığı vahşeti ve küstahça muameleyi hiç bir zaman yapmamışlardır. Gürcü kralığı çok asırlık tarihi boyunca, bir defa V. asırda Farslar, ikinci defa XIII. asırda Moğollar tarafından olmak üzere, kısa bir müddet için, yalnız iki defa lâğvedilmişti. Düşmanlarımız, umumiyet itibariyle, Gürcü hanedanlarına, onların tahtlarına, Gürcülerin dil ve haklarına, Gürcü halkının hristiyan kilisesinin istiklâline daima hürmet etmişlerdir. İranın Gürcü krallarını bazen İslâm dinini

kabul etmeleri için zorladıkları bir hakikattir. Osmanlı Türkiyesi XVI.-XVIII. asırlar arasında hudutları boyunda bulunan bazı bölgelerde İslâm dinini kabul ettirmiştir. Fakat onlar, ne Gürcü Bagratid hanedanını devirmeyi, ne de Gürcüstanda hristiyanlığı ortadan kaldırmayı hiç bir zaman tasarlamamışlardır. Bîlâkis, İran şahı Süleymanın (1666-1694), sultan III. Ahmedin (1726), Nadir şahın (1742-1744), Aslan paşanın (1747), İran şahı İbrahimin (1748) ve diğerlerinin fermanları, İslâm hakanlarının Gürcü kilisesinin bütün haklarını tanıdıklarını ve hürmet ettiklerini ispat etmektedir. Hulâsa, 1783 anlaşmasının tasdikinden sonra, hristiyan Rusyanın hristiyan Gürcüstanda yaptıkları, hristiyanlık düşmanlarının aklından bile geçmemiştir. ²⁾

Gürcü halkının dinine en büyük darbeyi indiren, tuhaf olmakla beraber, çarlık imparatorluğunun en yüksek ruhanî organı "Sinod" (ruhanî meclisi) olmuştur. Onun Gürcüstandaki 100 senelik hâkimiyeti, bütün İslâm dünyasının hürmetine mazhar olan en kadim hristiyan kilisesinin felâketini mucip olmuştur. Rus müverrihlerinden biri bu yüksek Rus ruhanî organı için şöyle diyor:

"Büyük Petronun lâgvettiği patrikin yerini 14 Şubat 1721 de Sinod işgal etti. Petronun fikrine göre, her müessese gibi, kilise de devletin hizmetinde bulunmalıdır. Sinod heyetinin nizamnamesi bizzat Petro tarafından kaleme alınmıştır. Sinod'un kurulmasıyla kilise açıkça devlete bağlandı ve devletin hizmetine girdi. Fakat Sinod'da, müstakilen ve serbestçe vicdanın sesine müteaatla onu ikna edebilen patriklerin ma-

nevî kuvvet ve otoritesi artık yoktu. Şimdi, bir dış kuvvete dayanan Sinod'un sesi emredici idi." ³⁾

Gürcü hanedanının lâğvından sonra, Sinod Gürcü kilisesinin ve katolikoslarının tasfiyesine giriyor. 23 Haziran 1810 da imparator I. Aleksandr Gürcüstandaki Rus ordusu kumandanı general Tormasov'dan "Gürcü kilisesini Sinod'a râbi kılmak için, Gürcü ruhanilerinin ne şekilde ve hangi esaslar dahilinde idare edilmesi lâzım geldiğine dair bir rapor" göndermesini emrediyor. ⁴⁾

İmparatorun arzusunu önceden sezen general Tormasov Gürcü kilisesinin ruhanî reisi II. Anton'u (kral II. Irakli'nin oğlu) Rusyaya sürgün ediyor ve aynı zamanda Gürcü kilisesinin istiklâlinin ilgasını ve Sinod'un Rus mümessilleri tarafından idaresini derpiş eden bir proje takdim ediyor.

11 Nisan 1811 de imparator I. Aleksandr Sinod'a, mezkûr projenin tetkiki emrediyor. Sinod tarafından derhal tetkik edilen proje tabiatıyla kabul ve bizzat imparatorun el yazısıyla yazdığı "böyle olsun" ibaresiyle tastik ediliyor. ⁵⁾

Başka halkların ve toprakların Rusyaya "ilhakını" müteakip, ilhak edilen memleketlerin idaresinde, bir kaide olarak, evvelâ mevki düşkünü mahallî dönemler istihdam edilirdi. Bunun için, Rus Sinod'unun Gürcüstandaki ilk mümessiliğine Gürcü aslından Vaplam Eristov tayin ediliyor (1811-1817). 6 yıl sonra onun yerini artık Feofilakt isminde bir Rus işgal ediyor (1817-1821). O zamandanberi 100 yıl müddetince Gürcü kilisesinin başında daima Petersburg Sinod'u tarafından Ruslar tayin edilmişti.

Sinod'un ilk Rus mümessili Feofilakt'ın idaresi Gürcü hristiyanlarının hakikî takibata uğraması bakımından çok karakteristiktir.

Gaddar askerî tedbirlerle Doğu Gürcüstan krallığı ahalisinin ayaklanmalarını tenkil ederek, Tifliste sağlam yerleşen Rus idaresi, halen hür olan Batı Gürcüstan krallığını (İmeretiya) tasfiye etmek için, muntazam askerî birliklerini oraya sevlediyor. Başta kral II. Solomon Bagratid ve ruhaniler olmak üzere gayri müsavî ve anudane mücadele tam 10 sene sürüyor (1810-1820). Zaman zaman tehlikeli vaziyete düşen Rus müstevlileri, mukavemet gösteren Gürcü hristiyanlarına acımıyorlardı. Müverrih Kovalevski'nin "Kafkasya istilâ tarihi" kitabında memnuniyetle kaydettiği gibi: İmeretiya nihayet adım adım, köy köy istilâ edildi.

Fakat Batı Gürcüstan hâlâ mukavemet ediyordu:

"1819-1820 yıllarında, Batı Gürcüstanda, Sinod'un Rus mümessili Feofilakt'ın budalaca emirnamesi yüzünden tekrar ayaklanma vukubuldu. Ayaklanmanın muvaffakiyetle bastırılması için iki Gürcü piskoposunun Rusyaya sürgünü icap etti" (P. I. Kovalevski, Ibid).

Bu vahşice katliâm — "sürgün" vak'ası, Kafkasya Arkeografik Komisyonu dosyalarında mufassal olarak tasvir edilmektedir.

Rusların küstahça "kilise isyanı" adı verdikleri bu ayaklanmaya sebep, Gürcülerin kilise haklarını müdafaa etmek istemeleridir. Rus kumandanlığı, "devlet idaresine karşı ayaklanma" suçuyla suçlandırıldıkları için, "Rusyaya sürülmeleri icap eden" D. Kutaiski ile E. Genateli isminde iki Gürcü piskoposunu tevkif etmişti.

Bu hususta albay Puzirevski, general Velyaminov'a şöyle yazıyordu: "Asayiş temin etmek, mevkıfların kaçmalarına ve sevk edilirken halk tarafından tanınmalarına mani olmak için onların başlarına çuval geçireceğim, nefes almaları için de delik bırakacağım, boğazlarıyla vücutlarını ise iple saracağım. Fakat sıkıştığım taktirde onları boğarak cesetlerini nehre atmak niyetindeyim."

Fakat general Velyaminov'a albayın bu fikri ihtiyatsızca bir hareket olarak gözüktüyor ve albaya şöyle bir tavsiyede bulunuyor:

"En fazla piskoposların öldürülmesinden çekinmek lâzımdır. Bu keyfiyet ahaliyi galeyana getirebilir. Fakat buna mutlaka lüzum hasıl olursa, cesetlerini hiç bir suretle mahallinde gömmek veya nehre atmak caiz değildir. Çok muhtemeldir ki, suların sürüklemek ihtimali olan bu cesetler meydana çıkar ve halk tarafından teşhis edilir. Cesetler mutlaka Gürcüstandan dışarı çıkarılmalı veya Kayşaur mahalline kadar getirilerek orada gömülmelidir" (General Velyaminov'un 23 Şubat 1820 tarihli emri, Kafkasya Arkeografik Komisyonu dosyaları, cilt: IV, sahife: 579-582).

Emir yerine getirildi piskopos Kutaiski Suram mahalli ile Gori şehri arasında çuval içinde boğduruldu. Dayaktan bitkin bir hale gelen piskopos Genateli ise yarı ölü vaziyette Rusyaya kadar getirildi ve kısa bir müddet sonra orada öldü. Öldürülen piskoposun cesediyle ne yapılması lâzım geldiği hakkında epi düşünüldükten sonra Sinod mümessilinin emriyle hiç bir merasim yapılmadan gizlice toprağa gömüldü (V. Potto: "Kafkasya savaşı", cilt II, sahife 699).

İşte bu suretle, dünyanın kadim Gürcü hristiyan kilisesini başsız bırakan ve

istiklâlini çiğneyen Rus Sinod'u, istavroz yerine kılıç ile memleketin dinî hayatını idare etmeğe başlıyor.

Rus Sinod'unun Gürcüstandaki faaliyetinin rafsilâtına girmeyerek, hakiki hristiyanlık ödevinin ve hristiyanlık ahlâkının ademi mevcudiyetini gösteren belli başlı olayları zikretmekle iktifa edeceğiz.

Bütün bir asır Rus Sinod'u Gürcü kilisesiyle mücadele ediyor; onun bütün emlâkını müsadere ederek 3000 kadar kilise ve manastırı öksüz ve başsız bırakıyor; bütün kilise okullarına rus dili, rusça ayinler ve Rus nizamlarını sokuyor; müstakbel Gürcü papaslarının gayrî millî terbiye almaları için büyük gayretler sarfediliyor; bir çok kiliselerde ayinlerin rus dilinde icrası mecburî kılınıyor; ruslaştırmaya mukavemet eden ve Gürcü kilisesinin istiklâlini ihya etmek isteyen papaslar takibata uğruyor.

Rus idaresi sık sık zecrî tedbirlere baş vuruyordu. Nitekim Haziran 1903 de, Sinod'un Gürcüstandaki mümessili Aleksî'nin emriyle, kilise okullarında ana Gürcü dilinde tedrisat yapılması için Rus Sinod'una müracaatı müzakere etmek maksadiyle yapılan kalabalık Gürcü ruhanilerinin toplantısı, kazak kırbaçlariyle dağıtılıyor.

Sinod'un bütün bu tedbirleri Gürcü halkının manevî hayatında ağır ve mahvedici neticeler doğurdu. Kiliselerde Gürcü dili işitilmez oldu; Gürcü ruhanilerinin otorite ve nüfuzu bir hayli azaldı; kiliseler boşaldı; parasız ve cemaatsız kalan eski kiliseler tamirsizlik yüzünden harap oldu. Yeni kiliseler artık yapılmıyordu. Rus Sinod'unun mümessilleri, Kafkasyanın büyük şehirlerinde, Rus hâkimiyetinin bir sembolü

olarak, yalnız Rus askerî kiliseleri inşa ediyorlardı.

Sonunda, 26 Haziran 1914 de Gürcüstanda tayin edilen başpiskopos Pavel Piritim'in dilile, Sinod'un hristiyanlığı imha edici politikasını tevit eden bir vesika daha zikredeceğim. Bu Rus piskoposu şöyle diyordu:

"Cemaatin anlamadığı bir dilde ayinlerin yapılması ralebini havsalam almıyor. Cemaatin bütün çoğunluğu zaten rusçayı güc anlıyor; slav kilise dilini nasıl anlasın. Dinî politikaya alet etmek caiz değildir. Bundan dolayı, ben, cemaatin ricası üzerine kâh gürcü, kâh osetin dilinde ayinler yapıyorum. Kendi dillerinde dua ederken cemaatin nasıl vecde geldiğini görmek dikkate değer. Fakat Petersburg, Kafkasyanın dinî şurunu baltalayan seleflerimin politikasının acı meyva verebileceğini anlamak istemiyor."

Anlaşılan bu izahatla tatmin olmayan Sinod, 1915 de bu yegâne anlayışlı Rus ruhanisini vazafesinden azlederek Petersburga geriye çağırdı (Sinod'un savcı muavini prens Jevahov'un hatıratı. Eylül 1915 - Mart 1917, cilt 1, sahife 129).

Tarih tezatlarla doludur. İslâm hâkimiyeti ve nüfuzu devrinde Gürcüstan siyasî ve millî şahsiyetini, millî kilisesini ve en mühimmi, hristiyan ahlâk ve kültürünün sağlamlığını ve temizliğini muhafaza etmişti. Hristiyan Rusların, bir kurtarıcı olarak, sahneye çıkmaları Gürcüstanın millî-siyasî sukutunu ve dinî esaslarının dehşetli bir surette sarılmasını intaç ettirdi. Gürcüstandaki Rus hâkimiyeti, Gürcülere, o zamana kadar Gürcülerin bilmedikleri rus nihilizmini, ateizmi, millî ve dinî ideallerin istihfâfını aşıladı ve mükâfat olarak, bu

okuldan çıkma Cugaşvili-Stalin ile avanesini kazandı.

İşte bu, hristiyan çarlık Rusyasının Gürcüstanda hâkimiyeti devrinde, Rus piskoposu Pitirim'in kehanette bulunduğu "acı meyva"dır.

Kendi dinî an'anelerine sadık ve bağlı olan İslâm dünyası ne savaş zamanlarında, ve ne de, bahusus, sulh devirlerinde, böyle "meyveler" yetiştirmiyordu.

Sovyet Rusyaya gelince, o, dinin "hal-kin afyonu" olduğunu ilân etti ve esir

halkların kalblerinden dini kökünden sökerek attı. Bundan, ayrı bir mevzu olduğu için, başka bir yazıda bahsedeceğiz.

¹⁾ N. Danilevski: "Kavkaz i yevro gorskiye jiteli", Moskova, Üniversite matbaası. 1876 yılı, sahife 119.

²⁾ "Le destin de la Georgie", Septembre, Nr. 15.

³⁾ Puşkarski, "Oçerki ruskoy İstoriyi", bölüm 11, sahife 83—84, 1948.

⁴⁾ Kafkasya Arkeografik Komisyonu dosyaları, cilt IV, sah. 161.

⁵⁾ "İbid", cilt IV, sah. 166—169.

Kafkasyadaki kızıl işgal ordusu

Yazan: Mirza Bala

Azerbaycanın kızıl diktatörü Mir Cafer Bağirov'un azil ve tasfiyesine dair verilen tafsilattan, bu işde Kafkasyadaki rus askerî kuvvetleri baş kumandanı general Aleksey Antonov'un başlıca rol oynadığını öğreniyoruz. Beria'ya ilk hücum eden ordu kumandanı da general Antonov olmuştur. Müşahitlerin kaydettiklerine göre: bu general ile emrindeki kuvvetler olmasaydı Kremlin, belki de, Gürcüstan ve Azerbaycan parti teşkilâtlarındaki tasfiyeleri yapmağa muvaffak olamayacaktı. Tasfiyenin cereyan tarzı malûmdur: Sovyetler Birliği gizli polis teşkilâtının başında duran Beria'nın, yine orduya dayanmak suretile, tasfiyesine karar verilirken, Kafkasyada, bilhassa Azerbaycanla Gürcüstandaki taraftarları hakkında da aynı karar alınmış ve bu işin yerli komünistler tarafından yapılamayacağı düşünülerek, buraya Komünist partisi merkez komitesi sekreterliği uzuvlarından Pospelov gönderilmiştir. Bir gösteriş olmak üzere,

Mir Cafer Bağirov hakkındaki ihrac kararı, Azerbaycan Komünist partisi merkez komitesi ile Bakû şehir komitesinin birleşik toplantısında alınmıştır. Fakat bu toplantıdan sonra hazırlanan resmî raporda bile bu kararın Pospelov'un huzurunda alındığı tasrih edilmiştir. Fakat "yoldaş" Pospelov'un mevcudiyetine işaret edilmesi Beria — Bağirov taraftarlarının muhalefetini kırmağa kâfi gelmemiş olacak ki, Kafkasya askerî bölgesi kumandanı general Aleksey Antonov'un yardım ve müdahalesine lüzum ve ihtiyaç hissedilmiştir.

Başka türlü de tasavvur edilemezdi. Moskova Beria'yı tasfiye etmeden evvel Malenkov, mümessillerini mühim yerlere yerleştirdiği, askerin yardımını temin etmişti. Orada parti ile ordu, gizli polis teşkilâtına karşı işbirliği yapmıştı. Polis kuvvetleri kontrol altına alındıktan ve yahut tehlikesiz bir hale getirildikten sonra yüz yüze kalan Komünist partisiyle kızıl ordunun münasebetlerini dikkatle takip edenler bu

hususla muhtelif tahmin ve kehanetler ileri sürüyorlar. Daha Stalinin ölümünden evvel, ikinci dünya savaşından "muzaffer" çıkmağa muvaffak olan ordunun iktidara doğru yürümekte olduğu ve günün birinde bir kızıl Napoleonun "ihtilâl etmiştir" diye ilân edebileceği kanaati uyanmış bulunuyordu. Beria'nın tasfiyesinden sonra bu kanaat daha ziyade kuvvet kazanmıştır. Parti ile ordudan hangisinin diğerini alırdığını merakla bekleyenler, partinin zaferi halinde siyasî polis ve terör teşkilâtının yeniden ön sıraya geçeceğini de kabul ediyorlar. Zira Komünist partisi kendisine kafa tutan veya tutacak olan orduyu yalnız bu teşkilât sayesinde "temizleyüp" kendisine ram edebilecektir. Aksi takdirde parti de siyasî polis ve terör teşkilâtının haline düşmekte gecikmeyecektir. Hatta terör ve polis siyasetine tamamilen nihayet verileceğini iddia edenler de yok değildir. Isaak Deutscher'in son günlerde intişar eden eseri *) bu iddiayı ispata çalışanlar arasındadır. Bu müellife göre Sovyetler Birliğinde yeni iktisadî rejim, artık teröre müracaata lüzum kalmayacak derecede, kuvvetleşmiştir; eski iktisadî münasebetlere dönüş ihtimalleri kalmamıştır. Terörün kalkmasıyla milyonlarca köle-işçilerin mecburî iş kamplarını terkedecekleri vebununla da "plânli iktisadiyatın" nizamında sarsıntılar husule gelebileceğini tamamilen ihmal eden bu müellifin, Sovyetler lehinde müsait hava yaratmağa çalışan, iddiaları endüstri sahası için bir dereceye kadar varit görülmektedir. Fakat ziraat sahasında kolektivize sisteminin artık tamamilen yerleşmiş olduğu mütalaası hiç de doğru görülmemektedir. Bu saha, yani ziraat sahası, aynı zamanda birer köylü

memleketi halinde tutulan Türkistan ve Kafkasya meselesi demektir. Terörün kalkmasıyla kolhozların da inhilâl edeceğini ve müşterek mülkiyete mukavemet eden köylünün mülkiyet ve şahsî teşebbüs nizamını ihya edeceğini ve bu yüzden Moskovanın terörden vaz geçmeyeceğini ileri sürenler yanlışsalar gerektir. Türkistan ve Kafkasyada köylünün mülkiyet esasına geçmesi, ana yurduna sahip olmağa başlaması ve buna karşı tazyikin bir aksülameli olmak üzere, milliyet meselesinin gergin bir şekil alacağını varit görenler vardır. Sovyetlerin Ruslarla meskûn endüstri merkezi haline getirilmiş olan Velikorusya kısmı için bir ham mal ve iş maddeleri deposu vazifesini gören rus olmayan milletlerle meskûn müstemlekelerin ayaklanması, şüphe yok ki ayrılmakla neticelenecek ve bu da istilâ, yağma ve istismar üzerine kurulmuş olan Sovyet iktisadî bünyesini altüst edebilecektir. Bu sebeptendir ki Moskovada hangi kuvvet iş başına gelirse gelsin, bilhassa rus olmayan memleketlerde terör siyasetinden vaz geçilmeyecektir. Beria'nın tasfiyesiyle siyasî polis teşkilâtının sarsıntı geçirdiği bu günlerde bu memleketlerdeki terör vazifesinin ordu tarafından deruhte edilmesi bundan ileri gelmektedir. Kafkasyadaki son hâdiselerde Rus işgal ordusunun başlıca rol oynaması, bu bakımdandır ki, Rusyadakinden tamamilen farklı bir manzara arzeder. Orada, ordusuyla, teşkilâtıyla başlı başına müstakil bir hükûmet olan siyasî polis teşkilâtına karşı ordu ile parti elbirliği etmişti. Burada ise parti ile siyasî polis kaynaşmış bulunuyor ve ordu yalnız terör teşkilâtı

*) Isaak Deutscher: — "Russia — what next?", New-York 1953.

tını değil, heyeti umumiyesiyle komünistleri de hedef ittihaz etmiştir. Ve komünistler millî mukavemet hamlesinden yardım umdukları için işgal ordusunun tazyikine maruz kalan doğru-dan doğruya Kafkasya milletleridir. Esasen komünizm de, Sovyet rejimi de, terör teşkilâtı da bu memlekete kızıl rus ordusunun süngüleri ucunda gelmemiş miydi? Ve bu esaret ve vahşet rejimine karşı ardi arası kesilmeyen kanlı ayaklanmaları bastıran kuvvet bu kızıl rus ordusu değil miydi? Harp halinde bulundukları beyaz rus generali Denikin'in işgaline uğrayan Şimalî Kafkasya Cumhuriyetinin istiklâlini tanımış oldukları halde bu memleketi kılıçtan geçiren gene bu kızıl ordu olmadı mı?

Generl Levandovski kumandasındaki XI. kızıl ordu 27 nisan 1920 de Azerbaycanı işgal ettikten sonra ilk iş olarak, Millî Azerbaycan ordusunu meydana kaldırmağa bakmıştı. Genç millî ordunun zabitan kadrosu ve kumanda heyeti kısmen sürüldükten, kısmen de kurşuna dizildikten sonra memleket kızıl ordunun kontroluna geçmişti. Ondan sonra, reisi kızıl ordu ile beraber gelen kukla "Azerbaycan sovyet hükûmeti", kendisine dikte edilen bir emirle, XI. kızıl orduyu "Sovyet Azerbaycanın evlâtlığına" kabul etmiş ve bu hâdiseye "inkılâp adı" verilmişti: yazılan yalan ve uydurma tarihlerle göre, "Azerbaycan proletaryası isyan etmiş ve kapitalistlerle mücadelede zayıf olduğu için Rus proletarya ordusunu yardımı çağırıştır."

O devirde Azerbaycanda hakikaten de "Azerbaycan proletaryası", başta millî ordusunun tasfiye edilemeyen kısmı olmak üzere, isyan halinde idi. Ta-

kat, isyan etmiş olan bu "proletarya" Gencede, Karabağda, Lenkeran, Kuba, Gökçay ve Zakatalada elde silâh olarak Rus işgal ordusuyla boğaz boğaza çarpışıyordu, Şimalî Kafkasyada olduğu gibi, Rus işgal ordusu bu isyanları vahşet ve barbarlıkla bastırdıktan sonra, Ermenistanı da "kurtardı" ve münevver zümresini kılıçtan geçirdikten sonra, burasını da Sovyet rejimine kavuşturdu. Gürcüistan, Azerbaycanın işgalinden bir hafta sonra, Moskova tarafından resmen tanınmıştı. Üstelik bu Cumhuriyeti idare edenler "kapitalist ve burjuvazi" değil, komünistlerle aynı mektepten çıkma marksist sosyal-demokratlardı. Bununla beraber kızıl rus ordusu Gürcüistan üzerine saldırmakta zerre kadar tereddüt etmedi ve ortada hiç bir sebep yokken taarruza geçerek bu memleketi de işgal altına aldı.

Daha sonra 1924 de patlak veren Gürcüistan isyanı rus işgal ordusuna karşı vukubulmuş ve yine rus işgal ordusu tarafından tenkil olunmuştu.

1929—1933 yıllarında merkezi Azerbaycan olmak üzere bütün Kafkasyayı istilâ eden "kollektivizeye mukavemet" hareketini bastırmak için kızıl rus işgal ordusu tank ve tayyare bile kullanmak zorunda kalmıştı.

İkinci dünya savaşı sırasında Şimalî-Kafkasyanın, Karaçay, Balkar, İnguş ve Çecen Türk ve müslümanları ile Kalmıkları ve Kırım Türklerini toptan tehciire tâbi tutan Moskova, bu cinayeti yalnız kızıl ordu sayesinde icra edebilmişti. 23 Şubat kızıl ordunun kurulduğu tarihtir. Sovyetler bu günü "ordu günü" olarak tantana ile bayram yaparlar. Bu münasebetle ve manevra bahanesiyle Şimalî Kafkasyanın köyle-

rine yayılan ve her köyde "şenlikler" yapan kızıl rus ordusu, ani olarak köyleri sararak bütün ahalisini evvelce hazırlanmış kamyonlara doldurmuş ve tren istasyonlarına sevk etmiştir. Evini, barkını, bin yıllardan beri oturmakta olduğu mukaddes anayurdunu, hiç bir eşya almadan olduğu gibi gelecek rus muhliklerine terkeden Kafkasyalı ve Kırımli halk, yine askerî nezaret altında yük ve hayvan vagonlarına tıkarılmış ve rus süngülerinin himayesinde Sovyetlerin gider gelmez diyarlarına gönderilmiştir. Görüyoruz ki, Moskova, çarlar devrinde olduğu gibi, bugün dahi, bütün kanlı icraatını kızıl rus süngüsüne medyundur. Çarlar da böyle yapmamışlar mıydı? Çarlar Rusyası, Kırım ve Çerkesistanın milyonlarca halkını, bu süngü yardımı ile sürmedi mi? Kızıl çarların tamamladıkları bu tehcir cinayeti de yine Rus süngüsü sayesinde mümkün oluyor. Hatta, bolşevizm ve sovyet rejiminin Kafkasyada yerleşmesine bunca hizmetleri dokunmuş olan Kafkasyalı komünistlerin muhalefetleri bile bu rus süngüsü sayesinde kırılabilir. Bunu da tabii bulmak icap eder: çünkü Kafkasya isyan halindedir. Gökten ateşi çalarak insanları ebedî işığa kavuşturduğu için, efsanevi Promete'nin çarmıha çekildiği bir diyar olan Kafkasya, sönmeyen ateşin ülkesi olan Kafkasya, hürriyet ve nur an'anesine sadıktır.

Bundan otuz yıl önce İstanbul'da, Resulzade Mehmed Emin Bey tarafından intişara başlayan "Yeni Kafkasya" dergisinin ilk sayısındaki program makalesinde denildiği gibi:

"Esatir, ateş sariki bulunan bu isyan-kâr ilahı ateş yurdu Azerbaycana nazır bulunan Kafkasya dağlarında değil, baş-

ka yerde zincirbend etmiş olsaydı, onu bulup tekrar buraya getirmeli idi; çünkü Kafkasyanın tarihini, son asırda güzzeran eden ahvalini ve bilhassa şimdiki vaziyetini termiz etmek için bundan daha münasip bir sembol bulunamaz."

Efsaneye göre: Promete'nin göğsünü delmeğe memur kara bir kartal onun yüreğini parçalarsa da, o tekrar afiyet kesbeder ve tekrar parçalanırdı.

Nitckim:

"Kafkasya akvamı da zaman zaman harekete geliyor, zindegi eseri gösteriyor, tekrar iki başlı rus kartalına zebun oluyorlardı."

Çarlığın mirasına konan kızıl Rusyanın toğrası bugün, artık kartal değil, orak ve çekiçtir. Kafkasya bugün "kızıl emperyalizmin alâmetini teşkil eden çekiçle ezilmekte ve orakla kesilmektedir". Bununla beraber, Kafkasya, milletleri Promete'deki ebedî ve lâyemut hayatıyeti muhafaza etmekte devam ediyorlar. Kafkasya milliyet ve istiklâl ateşiyle tutuşmuş bulunuyor. İşte böyle bir memleketin daimî bir askerî işgal rejimine tâbi tutulması, Moskovaca zarurî görülmektedir.

Kafkasyadaki askerî işgal ordusunun hikmeti vücudu yalnız bundan ibaret de değildir. İki küt'anın berzahını teşkil eden Kafkasya bugün İrana ve Türkiyeye karşı askerî bir üs haline getirilmiştir. Çarlık zaten burasını Hindistana ve sıcak denizlere götüren kestirme bir yol olarak intihap etmişti. "Kafkasya muharebeleri" eserinin müellifi olan Potto diyor ki:

"Büyük Petronun, Hindistana yeni yollar bulmayı istihdaf eden Orta Asya siyaseti, Asyadaki bütün Rus siya-

setinin başlangıcı olmuştur. Asya ülkelerinde Rus faaliyetinin gelişmesi gibi muazzam bir hedefin yolu üzerinde duran Kafkasya, tabiatıyla ilk merhaleyi teşkil ediyordu. Bu sebeple Büyük Petro bu mühim meselede eline geçen fırsatı kaçırmadı."

Büyük Petro, Kafkasya yolunu yoklamadan önce, Poltava muvaffakiyetinin neç'siyle Balkan yolunu tecrübe etmiş, fakat Osmanlı ordusuna mağlûp olarak Prut bataklığında çember içine alınan ordusuyla beraber helâk olmak üzere iken, karısının namusunu feda etmek mukabilinde cesaretle kurtulmuştu. Ve yalnız bundan sonradır ki serbest kalan kuvvetlerini Kafkasya üzerine sevk edebilmişti.

Esasen Rusların Kafkasyaya akınları, Kazan Hanlığının sukutundan sonra Volga havzasına hâkim olmaları ve Nogay-Astrahan Hanlığını da zaptederek Hazer denizine dayanmaları ile başlar. Fakat XVIII. asra kadar gayri muntazam akınlardan ibaret olan rus istilâ hareketleri, Petrodan itibaren plânlı bir şekil almış ve fasılasız olarak 1864 ve bir bakıma, belki de 1878 yılına kadar devam etmiştir. Kafkasyalıların birer hamaset destanı teşkil eden ve milyonlarca kurbana mal olan kahramanca mukavemetleri karşısında hezimetten hezimete uğrayan Rus kumandanları arasında bizzat Büyük Petro da vardır. Petrodan sonra çar III. Aleksandr'a kadar bütün Rus çarları Kafkasya ile uğraşmış ve bu memleketin işgalini ikmale çalışmışlardır. XIX. asrın ortalarında en kanlı safhasını yaşayan bu savaşların uyandırdıkları akisler, bu günkü neslin bile kulaklarında ve hafızasında canlı olarak durmaktadır. İşte, Sovyetler bugün bütün gayretlerini sar-

federek bu mukaddes hatırayı hafızalardan silmeğe beyhude yere emek sarfediyor. Kafkasyayı daimî bir üs olarak istilâsı altında tutabilmek için, Rus istilâsına karşı vukubulan şanlı mücadeleyi unutturmağa çalışan kızıl emperyalistler, aynı zamanda, çarların çok sevdikleri metoda uyarak, bir de Hristiyan ve Müslüman Kafkasya tasnifi vücude getirmişlerdir. Çarlar Rusyasını Müslüman Şarkına nispetle "medeniyet mümessili" olarak tasvir eden kızıl emperyalistlere göre rus hâkimiyeti olmasaymış, hristiyan milletlerden eser kalmayacaktı. Müslüman Kafkasyanın kahramanca mukavemetini "cehalet ve barbarlığın bir eseri" olarak tefsire çalışan kızıl sovyet müfessirleri, Hristiyan Kafkasyalıları, en emin bir istinatgâh olarak kullanmak tasavvurunda olduklarını da saklayamıyorlar. Fakat Kafkasya milletleri Moskovanın bu kızıl ve şeytanî hile ve fitnesine aldanmak tasavvurundan çok uzak bulunuyorlar. Başta Beria ve Bağirov gibi en koyu komünistler olmak üzere, Moskovanın emperyalist siyasetine cephe almış olan Kafkasyanın mukavemetini kırmak için Aleksey Antonovun kumanda ettiği işgal ordusundan başka müracaat edilecek bir kuvvet bulamıyorlar. Kanlı vahşet rejiminin dayandığı dehşet müessesesi bile yardımlarına gelemiyor. Kafkasya, hürriyet ve istiklâl aşkıyla çürpüp duran Kafkasya, daimî işgal altında tutulmaktadır. Bu işgalin kalkmasıyla Kafkasya milletlerinin elde edecekleri istiklâl ve hürriyet bütün Yakın Doğuyu rahata kavuşturacaktır. Bu itibarla, bugün kızıl emperyalizmin askeri bir üssü olan Kafkasya, kızıl işgalden kurtulduktan sonra, bütün dünya için bir barış ve güven unsuru olacaktır.

Türkiye Cumhuriyetinin 30. yıldönümü ve Atatürk

Yazan: Ali

Bu yılın 29 Ekiminde Türk milleti, Türkiye Büyük Meclisinin 29 Ekim 1923 yılında ilân ettiği cumhuriyetin 30. yıldönümünü büyük bir heyecan ve ihtisamla tes'it etti.

Ankarada merasime, Atatürkün muvakkat kabrinin ziyaretci ile başlandı. Cumhurbaşkanı Sayın Celâl Bayar, Başbakan Adnan Menderes, bakanlar, mebuslar ve ordu mümessilleri Türkiye Cumhuriyeti kurucusunun manevî huzurunda tazimle eğildiler.

Sonra, Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, yerleşmiş an'aneyle göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinin büyük salonunda, saat 12 de, kordiplomatğin ve muhtelif teşekküllerin tebriklerini kabul etti. Resmi kabulden sonra, Hipodromda, kordiplomatğin, başta general Weimann olmak üzere Atlantik Birliği Güney-Doğu Kumandanlığı mümessilleri ve Atlantik Birliği bütün silâhlı kuvvetler başkumandanı general Grunther'in hazır bulundukları heybetli bir geçid resmi yapıldı.

Binlerce insan, bilhassa, semayı kaplayan hava birliklerini coşkun bir surette alkışladı. Hipodromda nutuk söyleyerek halkı tebrik ve yeni Türkiyenin dahî Atatürke karşı minnet hislerini ifade eden Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, cumhuriyetçi-demokratik rejimin üstünlüğünü tebarüz etti ve dedi ki:

"Millet, kelimenin tam manasiyle, hürriyete kavuşmuştur. Çok partili rejim, politikamızın temelini teşkil etmektedir... Bu zaman içinde millî geliri-

miz, hayat seviyesi ve sosyal hayat şartları artmış ve yükselmiştir."

Gerçekten de, Türkiye, bu 30 yıl içinde, iç ve dış politikamızın bütün sahalarında öyle bir başarı göstermiştir ki, bu kadar kısa bir zaman içinde alınan bu neticelere insanın manmayacağı geliyor. Mustafa Kemal'in kadim Ankara şehrinin harabeleri üzerinde yeni hayatın temelini attığı tarihî andan itibaren Türkiye yeniden ihya olmağa başlamıştır. O gün, Osmanlı imparatorluğunun eskimiş siyasî ve sosyal esaslarını atan ve yabancı memleketlerde emperyalist taleplerinden vaz geçen Türkiye, millî-kuruluş yoluna girmiştir. O gün, hakikaten, Atatürkün kudretli önderliği altında, çalışkan Türk milletin emellerini tahakkuk ettiren kansız bir ihtilâl vukubulmuştur.

Atatürkün silâh arkadaşlarıyla birlikte, inat ve bilgi ile yol açarak ulaşmak istediği en büyük ideal, Türkiyenin hakikî hür ve demokratik cumhuriyet olması idi. Ona, ister istemez diktatör denilebilir, çünkü O, gerilgin ve taassubun en ağır şartları içinde hareket etmek mecburiyetinde idi. Tarihî bakımdan, Atatürkün muasırlarından hiç biri, kendi mücadele arkadaşlarıyla genç nesle sulh kuruluşu ve halk hâkimiyeti telkin ve vasiyet etmiş bulunan Atatürk gibi muazzam bir misyonu başarmış değildir.

İslâm dininin en radikal ve en mürekkî bir din olduğunu unutarak, dinin ibadet şekillerinin içinde donup kalanlar, Atatürkü dinsizlikle itham etmiş

ler ve çok defa inkılâbı tehlikeye sokmuşlardır. Halbuki, memlekette bütün inkılâbî ıslâhat, ilim, adalet ve içtimâî mamuriyet tavsiye eden İslâm dininin ruhuna tamamen uygun olarak yapılmıştır. Hazret-i Muhammed: "İlmî, sedî Şüîn arkasında bile olsa, beşikten mezara kadar arayınız" dememiş miydi?

Memlekette demokratik sistemin tesisi ve okul, mahkeme, köy iktisadiyatının Avrupa esaslarında kurulması ile Türk topraklarında fiilen Avrupa kültürünün ıslâmlaşması vukubulmuştur.

Kısa bir zaman içinde cumhuriyet Türkiyesi, dünyanın kudretli memleketler ailesinde şerefli yer işgal eden kuvvetli bir devlet haline gelmiştir. Artık kimse "hasta adamdan" bahsetmiyor, bilâkis Türkiye, milletlerarası hastalıkların tedavisi ve dünya emniyetinin takviyesi için çok lüzumlu bir faktör olmuştur. Bu cihetten, Birleşmiş Milletler ordusu içinde Türk askerî birliklerinin Kore savaşına kahramanca iştirakleri çok manidardır. Bu yetmiyormuş gibi, Türkiye, 30 yıldanberi Rus bolşevizminin ve kızıl ordunun Müslüman doğu istikametinde yaptığı tazyike karşı sarsılmaz bir kale gibi durmaktadır.

Sovyet diktatörlüğünün kölelik rejimi ile demokratik dünyanın arasındaki farkı biz Kafkasyalılar kadar kimse fark edemez, çünkü halkımız Hür Türkiye hudutlarında bu diktatörlüğün kızıl çizmesi altında inlemektedir. Türkiyenin komünizmle mücadeledeki mühim rolünü, Türkiye Cumhuriyetinin daha fazla gelişmesini arzu ve temenni eden

biz Kafkasyalılar kadar, kimse takdir edemez.

10 Kasım'da Ankarada, Atatürkün naaşı muvakkat kabirden alınarak, Ankaranın güney-batı kısmındaki hâkim tepede ihtişamla yükselen ebedî istirahatgâhı Anıt-Kabir'e nakledilmiştir. 1944 den beri inşa edilmekte olan Anıt Kabir muazzam bir park, Atatürk müzesi, ziyaretçilerin kabulü ve memurların çalışması için inşa edilmiş bulunan bir çok yapılarla çevrilmiş bulunmaktadır. Anıt-Kabir'e, iki tarafını stilize edilmiş kadim eri aslanlarının süslediği Aslanlar yolundan gidilmektedir.

Merasime, vekiller heyeti, kordiplomatik, mebuslar, askerî şahsiyetler, muhtelif teşekküller ve kalabalık halk kitlesi iştirak etmiştir. Merasime iştirak etmek için bir çok şehir ve kasabalardan gelen heyetler, Atatürkün son istirahatgâhına konulmak üzere yurdun her tarafından toprak getirmişlerdir.

Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Türk Cumhuriyetinin kurucusu ve müdafininin vatanına yaptığı hizmetleri tebarüz ettiren hisli bir hitabede bulunmuştur:

Bundan sonra Ankaraya gelen bütün misafirler tarafından ziyaret edilecek olan Anıt-Kabir bütün Türklerin ebedî ziyaretgâhı olacaktır.

Washington Amerika Birleşik Devletleri için ne ise, Türk milletinin tam manasiyle hakkını verdiği Atatürk de Türk milleri için odur.

"Birleşik Kafkasya"nın gayesi, bütün Sovyetler Birliği milletlerinin, müşterek kurtuluş mücadelesinde sıkı işbirliğini temin etmek ve tek bir mücadele cephesi kurmaktır.

İranda komünizme karşı mücadele ve toprak ıslahatı

Yazan: M. B. Mehmetzade

İranı komünistleşmekten, yani Kafkasya, Türkistan ve Sovyet esaretindeki diğer milletler gibi, bir Rus müstemlekesi haline düşmekten kurtardıktan sonra, general Zahidi hükûmetinin, Kremlin'in beşinci kolu 'Tude'cilere karşı açtığı mukaddes sefer muvaffakiyetle devam etmektedir. Tahrandan dünya matbuatına akSEDEN haberlere göre, general Zahidi hükûmeti iktidara geldikten sonra, kasım ayı başlarına kadar 208 komünist merkezi meydana çıkarılmış ve Musaddık taraftarı olan bu komünist merkezine ait silâh depoları, relsiz istasyonları ve saire ve saire elde edilmiştir. 3 kasım tarihli bir Tahran haberinde, doktor Musaddık taraftarı yeni komplo meydana çıkarılmış ve bastırılmış olduğu bildirilmektedir. Tahran askerî valisi bunların da Tude partisiyle elele yürüdüklerini açıklamıştır. Hâdiselerin seyri gösteriyor ki, doktor Musaddık'ın İranı sovyetleştirmeye mâtuf teşebbüsleri akim kaldıktan sonra sağ ve sol irtica (İran gazetelerinin kullandıkları tabirle — kara ve kızıl irtica) elele yürümeğe devam ediyor. Ve eğer bu irtica kuvvetleri muvaffak olurlarsa, İranın istiklâli de nihayete ermiş olacaktır. Müsterek bir cephe haline gelen bu iki zıd kutbu birleştiren âmil nedir? Komünistlerin meşrutî bir hükümdarlığa karşı bir "Halk Cumhuriyeti" şiarıyla meydana çıkmasında bir mantık görülebilir. Peyk devletlerin ekserisinde de böyle hareket etmediler miydi? Bu-

günkü Rumanya, Macaristan ve Bulgaristan "cumhuriyetleri" de meşrutî krallığın yerine konmuş değil midir? O halde, neden İranda o sinanmış Moskova yolunda hareket edilmesin? Fakat büyük emlak sahibi bir derebeyiliğin mümessili olan Musaddık ve taraftarları bundan ne kazanıyor? Musaddık sayesinde derlenüp toplanan ve onun saltanatı devrinde müteşekkil bir kuvvet haline gelen "Tude" partisi Musaddık'ın icraatını neden destekliyordu? Bu iki kutup arasında ne gibi ortak menfaat tasavvur oluna bilir? Musaddık kendi aklınca, petrol dâvasını halletmek için anglo-saksonlara karşı rus nüfuzunu kullanacak idi. Ruslar da bu durumdan istifade ederek İranda yerleşeceklerdi. Komünistler şüphesiz ki, bu yerleşmeye elinden gelen yardımı esirgemeyen Musaddık'ı tutacaklardı. Ve bu işbirliğinden elde edecekleri büyük bir kazanç daha vardı: genç ve meşrutiyetçi hükümdar her iki kutbu mutazarrır eden büyük ve muazzam bir ıslahat hareketine girişmişti; babasından kendisine intikal eden emlakini köylüler arasında taksime karar vermiş ve bu kararın gerçekleşmesine filen girişmiş olan Şah, bu teşebbüsüyle İran tarihinde yeni bir devir açıyordu. Topraksız köylülerin tarla, bağ, ev, bark ve emlak sahibi olmaları Tude'cileri korkuya düşürmüştü. Sıranın kendilerine de geleceğinden korkan büyük emlak sahibi derebeyiler de korkuya düşmüşlerdi. Birinciler tahrik ve istismar

edecekleri açlar sürüsünden, ikinciler insafsız ve haksız yollarla elde ettikleri haram servetten mahrum oluyorlardı. Musaddık devrinde Şah'ın toprak ıslahatına karşı birleşik cephe böyle kurulmuştu. Musaddık hükûmeti tarafından Şah'ın emlakine el konması, büyük emlak sahiplerinin topraklarına dokunulmamasına karar verilmiş olması ve toprak ıslahatının durdurulması Tude partisi için geniş çalışmak saha ve imkânları temin ediyor ve milyonlarca yoksul ve ecir köylüyü komünistlerin kucağına atıyordu. Çünkü:

1. General Zahidinin dediği gibi, Şaha ait emlakın taksiminden sonra sıra, halse denilen devlet emlakine gelecektir. Bu topraklaştırma neticesinde milyonlarca köylü emlak sahibi olacaklardır. Şaha minnettar ve bağlı kalacaklarına şüphe olmayan bu muazzam kitle karşısında, Sovyetlerden aldıkları maddi ve manevi yardımlara rağmen sayıları yüz bini geçmeyen Tude'ciler aciz bir duruma düşeceklerdir.

2. Sanayi işçisi yok denilecek nispette az olan İranın hâkim sınıfını rengber köylü teşkil etmektedir. Saltanata, devlete ve büyük emlak sahiplerine ait arazi üzerinde bin bir mahrumiyet içerisinde ücretle çalışan ve yahut ehemmiyetsiz bir pay alan bu köylü kitlesi, sözün tam manasile bir ziraat proletaryası halindedir. Tude partisinin bütün ümidini teşkil eden bu ziraat proletaryası eve, barka, tarla, bağ ve bağçeye sahip birer mülkiyetçi haline geldikten sonra komünistler için çalışmak imkânları ortadan kalkacaktır.

3. Kendi hükûmeti, devleti ve hükümdarı tarafından topraklanan ve bu sayede refah ve saadete kavuşan İran köylüsü nazarında Şah, vatanperver

liğin ve milletseverliğin bir sembolü haline gelecek ve bu da vatanperverliğin ve milletseverliğin amansız düşmanı olan komünizme bir ölüm darbesi teşkil edecektir.

İşte, Tude'ciler bu ve buna benzer sebeplerden dolayı endişe içinde, Şahın demokratik ve medenî ıslahatına karşı kara irticaı desteklemeyi tercih etmektedirler.

İran gazetelerinden okuduğumuza göre büyük emlak sahibi derebeyiler diyorlarmışlar ki: büyük emlak sahibi, toprak ve su sahibi olmamız hasebiyle vatanımıza bağlı olacağımız tabiidir. Ve menfaatlerimiz de komünizm ile mücadeleyle icap ettirmektedir. Binaenaleyh emlakimizin elimizden alınıp köylüler arasında taksiminde bir mana yoktur. Fakat bunlar Tude'cilerin neşriyatını okumuyorlar. Bu parti yapmakta olduğu açık ve alenî neşriyatında, Sovyetlerin yardımı ile iş başına geldikleri zaman topraksız köylüyü toprak sahibi edeceklerdir. Şahlara, devlete ve büyük emlak sahibi "erbap"lara ait bütün emlakî yoksul ve topraksız köylüye parasız ve bedelsiz olarak vereceklerini vadeden komünistlere karşı yalnız büyük ıslahat ile karşı koyulabileceğini takdir edemeyen "erbap"lar unutuyorlar ki: asıl ve müspet vatanperverlik nüfusun yüzde 85—90 nispetini teşkil eden köylü tarafından benimsenmiş olan vatanperverliktir. Böyle bir vatanperverliği temin etmek için de köylünün, refah ve saadet kaynağı olan toprağına merbutiyeti şarttır. Derebeylik nizamına dayanan koca Rusya imparatorluğunun yıkılışından sonra bolşeviklerin hâkimiyeti ellerine almasına yardım eden başlıca âmillerden biri, belki en mühimmi de, köylü ve toprak meselesi

olmuştu. Bu mesele, Rusya şeraiti içinde Rus olmayan milletler meselesini de ihtiva ediyordu. Zira derebeylerin esaret ve istismarından kurtulup toprağına sahip olacak köylü vatanına da sahip oluyordu. Ve asıl vatanperverlik de buradan doğuyordu. Bugün Sovyet istilâsı altındaki memleketlerden küçük mülkiyet nizamı devrini yaşamış olanlarında Moskovaya karşı mukavemerin şiddetli olması bundan ileri gelmektedir. Toprağına, milliyetine ve dinine sahip olan bir köylü hakikî bir vatanperverdir. Toprak üzerindeki mülkiyet hakkından, çalışmak, kazanmak ve yaşamak hürriyet ve imkânlarından mahrum olan bir köylüden, harici bir tehlike karşısında, hele bolşevikler gibi aldatıcı şiarlarla gelen bir düşman karşısında, vatanperverlik beklemek abestir.

Demir perdenin İran hudutlarına isabet eden parçasından Kafkasya ile Türkistana bir göz atmak kâfidir. Bu memleketlerde kızıl istilâya karşı devam eden kanlı mücadelenin saikleri arasında toprak ve köylü meselesinin oynadığı rol göze batacak kadar bârizdir. Mülkiyet ve şahsî teşebbüs hak ve hürriyetlerinden mahrum edilerek birer esir ve köle sürüsü halinde kolhozlara doldurulup, amansız istismara tâbi tutulan köylü, gizli ve açık mukavemet ve sabotajları ile, Sovyetlerin bütün plânlarını altüst etmektedir. Moskovanın, terör vasıtasıyla kırmağa çalıştığı bu mukavemet hareketi, Sovyet ekonomisine büyük darbeler vurmakta olduğu hakkında Sovyet makamları da itirafta bulundular. Otuzbeş yıldan beri esaret ve istismar rejmine boyun eğmeyen köylü cephesinin, sovyet rejiminin en zayıf noktasını teşkil ettiğini bütün dünya kabul etmektedir. Bunun da se-

bebi aşıkârdır: çarlık devrindeki derebeylik nizamından kurtulan köylü, mülkiyet, şahsî teşebbüs ve hürriyet esaslarına dayanan mesut ve medenî bir hayat yerine kızıl bir esaret sistemine tâbi tutulmuştur. "İnsanın insan tarafından, sözde, istismarına nihayet verildiğini" ve, "sosyalizmin gerçekleştirildiğini" iddia eden kızıl müstebitlerin on milyonlarla insanı insan haklarından mahrum etmeleri, bütün medenî dünya vicdanını isyana sevk etmiş bulunuyor. Ve söz yok, hürriyete ve medeniyete susamış olan bu esirler sürüsü, Sovyetlerle vukubulacak bir harp esnasında, hürriyet ve medeniyet ordusunun tarafında olacaktır. Ve asıl vatanperverliği de o zaman idrak etmiş olacaklardır.

Doktor Mehmet Musaddıkın mağlûbiyetinden ve general Zahidinin iş başına gelmesinden sonra İranda yeniden hızlanan ıslahat hareketinin son safhası malûmdur. Şah, 1600 köylüye mülkiyet tapularını bizzat teslim ettikten sonra onları, şimdiye kadar yalnız zadeğân ve ekâbire açık olan, sarayına davet ederek kendilerine izzet ve ikramda bulunmuştur. Diğer taraftan general Zahidi, ekim ayı başlarında "U. S. News and World Report" adlı bir Amerikan dergisinin yakın doğu muhabirisiyle yaptığı bir konuşmada, ezcümle demiştir ki:

"Halkın hayat seviyesini yükseltmek için, İran, her şeyden önce, iktisadî, içtimai, toprak ve sair ıslahata muhtaçtır."

Köylüyü toprak ve emlâk sahibi etmek hususundaki plâna dair verilen suale verdiği cevapta Zahidi demiştir ki: Şah köylüler arasında kendi emlâkini taksime başlamıştır. Ondan sonra

devlete ait topraklar taksim edilecektir. Zahidiye göre:

"Emlâkin taksimi köylüye, kendi kendiliğinden, bir fayda temin etmez. Bize her şeyden önce ziraat kooperatifleri ve ziraat bankaları lâzımdır. Bu olursa hedefe varabiliriz. Iranda 160 milyon hektar arazi vardır. Bu bize fazlasıyla kâfidir. Fakat biz bu araziden faydalanmayı temine muhtacız."

Görülüyor ki, çağdaş İran, Rıza Şah Pehlevi tarafından başlanan ve ikinci dünya savaşının yarattığı gayrı müsait şartlar yüzünden inkıta uğrayan ıslahat yoluna yeniden girmiş bulunuyor. Rıza Şah, feodalizme nihayet vermiş, devleti merkezileştirmiş, modern bir ordu kurmuş, İranı şimalden cenuba kateden bir demiryol inşa etmiş, avru-

paî kıyafeti kabul ve kadınları hürriyete kavuşturmak suretile İrana yeni bir vechе vermişti. Fakat bu ıslahat arasında toprak ve köylü meselesi yoktu. Halbuki birer nım müstakil şah olan derebeyilerin siyasî hâkimiyetine nihayet vermek kâfi değildi. Hele tasfiye edilen han ve feodallardan alınan emlâkin Pehlevi hanedanına intikali yapılan bütün ıslahat ile tezat teşkil ediyordu.

İşte genç İran hükümdarı bu emlâki taksim ediyor. Bu cesurane ıslahat hareketini destekleyenlerden biri olan "Iran-i Ma" gazetesinin pek yerinde olarak kaydettiği gibi, meşrutiyet inkılâbından bu yana İranda yapılan işlerin en mühimmi ve en faydalısı, işbu toprak taksimi hâdisesidir.

Lâhutî'nin firarı ve Pişeverî'nin fecî âkıbeti

Yazan: V. Nuh-oğlu

Maruf İran komünistlerinden fars şairi Mirza Ebülkasım Lâhutî, otuz yıl Sovyetlere hizmetten sonra, Afganistana firar etmiş ve orada yayınladığı bir eserde, ikinci dünya savaşı sonlarında Cenubî Azerbaycanda kurulan kukla "demokrat hükûmet" in reisi Mir Cafer Pişeverî'nin, bütün arkadaşlarıyla beraber Sovyetler tarafından öldürüldüklerini bildirmiştir. Bu haberi veren 8 ve 15 Kasım 1953 (17 ve 24 Aban) tarihli ve 38 ve 39 sayılı Tahran gazetelerinden "Siyasî", açıklamasının doğruluğunu teyit için Lâhutî'nin son resmi ile beraber el yazısıyla taş basma son eserinden bir sahifenin foto-kopyesini vermekte ve eserden, firarın sebebiyle

Pişeverî'nin fecî âkıbetini bildiren sahifeler nakletmektedir.

Lâhutî 1922 yılının başında Cenubî Azerbaycanda bir komünist hükûmeti kurmağa teşebbüs etmiş ve bu teşebbüsünde muvaffak olamayınca, Şubat 1922 de, 150 arkadaşıyla beraber Şimalî Azerbaycana iltica etmek zorunda kalmıştı. Burada daha evvel Gilan'dan firar eden İranlı komünistler de vardı. Bunlar, 1920 nisanında Azerbaycanı işgal eden kızıl Rus ordusunun Gilan'ı da istilâsından faydalanarak, ilk önce, Haziran 1920 de, bu memleketi "müsrakil ve demokrat Gilan cumhuriyeti" ilân etmiş ve 4 Ağustos 1921 de ise doğrudan doğruya "Gilan sovyet cum-

huriyeti" kurmuşlardı. Bu hâdise kızıl Rus ordusunun Lehistan'da ağır bir hezimete uğradığı ve Rusyada müthiş bir kıtlık ve açlık baş gösterdiği zamanlara tesadüf ediyordu. Kızılar her cephede çekiliyor ve Avrupa ile anlaşmak, kendilerini tanıtmak ve istikrazlar koparmak için İranı da tahliye karar vermişlerdi. Bu durumdan istifade eden Rıza Han (sonraları Pehlevî) Gilan'ı kızılardan temizlediği gibi Lâhutî'yi de Sovyetlere firara icbar etmişti.

Sovyetler Birliğinde İran için, biri Kafkasyadaki Şimalî Azerbaycan, öteki de Türkistandaki Tacikistan olmak üzere, iki üs kurulmuştu. Hattâ, Türkmenistanı da hesaba katarsak, İrana karşı üç üssün mevcudiyetini kabul etmek zarureti hasıl olur. Zaten, vahit ve mütecanis bir camia teşkil eden Türk ve Müslüman Türkistan 1924 de kabile teşkilâtına göre ayrı ayrı sözde "müstakil" cumhuriyetlere tefrik edilüp "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği"ne kabul edilirken, Tataristan komünistlerinin kendi memleketlerinin de aynı şekilde, Rusyadan ayrılıp "müstakil" bir cumhuriyet halinde Sovyetler Birliğine alınmasını talebini ve kültür seviyelerinin dahi buna müsait olduğunu ileri sürmelerine karşı Stalin demişti ki:

— Bir memleketin Rusyadan ayrı ve onunla aynı hakları haiz müstakil bir devlet haline gelmesi için kültür seviyesi kâfi değildir; müstakil olmak için hudut boylarında bulunmak şarttır.

Yâni Tacikistan İranla Afganistanın farsça konuşan muhitine, Türkmenistan ile Azerbaycan da Türkmen ve Azerî Türkçesi konuşanlara hitap etmek için kurulmuş birer kukla hükûmettir. Ta-

taristan veya Başkırdistan bu vazifeyi yapamayacağı için Rusyanın alelâde bir vilâyeti olarak kalıyorlardı.

İşte, Gilan'dan ve Cenubî Azerbaycandan Şimalî Azerbaycana iltica eden İran komünistleri bu duruma göre ayarlanmış ve Mirza Ebülkasım Lâhutî de, Fars olduğu için, Tacikistan sovyet cumhuriyetinde yerleşmişti. Lâhutî'nin burada otuz yıllık hizmetleri vardır. Kendi ifadesine göre kızıl Rus emperyalizmine otuz yıl bendelik etmiştir. Son zamanlarda Tacikistan İlimler Akademisinin, daha doğrusu farsça komünizm ideolojisini yapan "ilim merkezi"nin başında duruyordu. Müstebitler müstebiti ve cellâtlar cellâdı kızıl çar Stalini "allahlaştıran" şüriyle fars dilinde koca bir komünizm edebiyatı ve bu edebiyatın tesirinde "imansız" bir neslin yetişmesine çalışmış olan Lâhutî, eserinin bir yerinde diyor ki:

"Siz ey aziz okuyucular, bu kitapta, âlemin ve ademin yaratıcısı olan Tanrı'dan bir kere olsun bahsetmediğime dikkat etmişsinizdir. Bu benim komünist terbiyemin bir neticesidir."

Ona şüphe yok. Fakat Lâhutî yalnız terbiye almakla kalmamış, aynı zamanda bu terbiyeyi, otuz yıl müddetle, durmadan ve yorulmadan başkalarına da aşılamıştır. Mukabilinde bir kaç kere Lenin ve Stalin mükâfat ve nişanları alan Lâhutî'nin sai ve gayretleri sayesinde İran, ikinci dünya savaşından sonra bir Tûde partisi kazanmıştır. Bu partinin Cenubî Azerbaycandaki kolu "Azerbaycan Demokrat Partisi" adını taşımaktadır. Bunlar da Lâhutî gibi Cenubî Azerbaycanda bir Sovyet cumhuriyeti kurmak teşebbüsüne giriştiler. Fakat Lâhutî zamanında Rus işgal or-

dusu yoktu. Bunlar zamanındaki Azerbaycan, 1920—21 yıllarındaki Gilan'ı andırıyordu. Ve tıpkı orada olduğu gibi ilk önce, halkı kuşkulandırmamak için, "demokrat hükûmet" kuracaklardı. "Azerbaycan Demokrat Partisi" ve kurduğu hükûmet, şimdilik, yâni ilk merhaleden, komünizm prensiplerinden ziyade, milliyet motifinden istifade edecekti. Azerbaycan Türklüğünü Fars tahakkümünden kurtarmaya çalışacaktı. Fars tahakkümündeki bir Azerbaycan Türklüğü ki, Aras ırmağının şimalindeki kardeşlerinin esaret ve kölelik hayatını görüyor, feryat ve figanlarını duyuyordu. Hürriyetinden, istiklâlinde, millî hâkimiyetinden, dininden, millî an'ane, örf ve adetlerinden, küllîrîründen ve millî servetinden mahrum edilen Şimalî Azerbaycan Türklüğü canlı bir misal olarak göz önünde dururken, aynı kan, aynı dil, aynı din ve aynı kültüre malik Cenubî Azerbaycan Türklüğü kızıl rus süngüsüne dayanan "Azerbaycan demokratlarına" nasıl itimat ederdi? Başta büyük demokrasiler olmak üzere, Birleşmiş Milletlerin talen ve ısrariyle kızıl Rus ordusu Şimalî İranla beraber Cenubî Azerbaycanı da terk edince, Pişeverî'nin "demokrat hükûmeti" tutunamadı ve yüzbinlerle Azerî Türkünü felâkete maruz bırakarak, vaktiyle Lâhutî'nin iltica ettiği yere gitti. Meğerse bu fecî âkıbetinin şimdiye kadar bilinmeyen iç tarafı da vardır. Lâhutî'nin kitabından öğrendiğimize göre: 1946 yılının ilkbaharıyla yazında Komünist partisinin Azerbaycanda vaziyete hâkim olması ve bu maksadla dayanabilecek askerî bir kuvvet hazırlaması için çok çalışılmış. Kızıl ordunun burasını tahliye etmesi takarrür edince Politbüro Tebrizde kurulan

"kukla hükûmet" in tutunup tutunamayacağı hususunda tahkikata girişmiştir. Bizzat Pişeverî, kızıl ordu olmadan tutunmak mümkün olmayacağı kanaatında iken, Sultanzade (bir Ermeni komünistinin müstear adıdır) aksini iddia etmiş ve Moskovaya gönderdiği raporda, İran hükûmetinin Azerbaycana askerî kuvvet sevk etmeyeceği, sevk etse bile "demokrat" komünistlerin karşı koyabilecekleri müralaasını ileri sürmüş ve ikna etmeğe de muvaffak olmuştur. 1941 de İranı işgal altına alan kızıl ordu sıralarında bulunmuş bazı Rus subayları da Sultanzade ile aynı fikirde imişler. Onlar da Tahran kuvvetlerinin harp etmeyeceği kanaatinde olup Sultanzadeyi desteklemişlerdir. Halbuki, kendini beğenmiş olmakla beraber pişkin bir siyaset adamı olan Pişeverî bu kanaatin alcyhinde idi. Bununla beraber, Azerbaycanın devlet işlerinde bir kabiliyet gösteremediği için itibardan düşen Pişeverî'nin itirazları nazarı itibara alınmamıştır.

Sovyet hükûmeti Cenubî Azerbaycandaki bu mağlûbiyetin mesullerini affetmemiştir. Sultanzade "zehirlenerek" ölmüş, yanlış rapor veren kızıl ordu subaylarından bir kısmı kurşuna dizilmiş ve Pişeverî de, Bakû ile Gence arasında geçirdiği bir otomobil kazasından sonra, kaldırıldığı hastahane de "yanlışlıkla" vurulan bir iğne neticesinde ebedî istirahat kavuşmuştur. Lâhutî, Pişeverinin ölümüne sebep olan "yanlışlığın" kat'iyen yanlış olmadığını da tasrih ve şunları ilâve etmektedir:

"Pişeverî de, yüzlerce başkaları gibi, ademi muvaffakiyet cürmüyle ortadan kalktı. Sovyet hükûmetinin cinayet makinesinde değeri olmayan bir şey varsa o da insanın hayatıdır. Bir defa

ademi muvaffakiyete maruz kalan bir kese ikincisi için muhlet verilmez. İran ordusunun Azerbaycana girişinden sonra ortadan kaldırılan yalnız Pişeveri olmamıştır. Demokrat partinin diğer liderleri de aynı âkıbete duçar olmuşlardır.

Lâhutî bu fecî âkıbete "şikest-i telh" (acı inhizam) adını vermektir. Galiba firarının asıl sebebini de burada aramak icap edecektir; Lâhutî'nin firarını, "hürriyeti seçen" diğer komünistlerin hareketine benzetmek mümkün müdür? Kendi vatanına karşı yabancı ve emperyalist bir devletle otuz şu kadar yıl işbirliği yapmış ve on binlerce masum kanının akmasına ve memleketinin viran bir hale gelmesine filen iştirak etmiş olan adamda hakikî vatanperverlik aranabilir mi? Kendisine kalırsa, İrana hiç bir zaman düşman olmamıştır. "İktidar şehvetini teskin için" çalıştığı bütün "acı yıllar" zarfında her zaman İranı dost bilmiş ve kible olarak tanımıştır. Cinayetlerin "şeriki" olduğunu da itiraf ediyor. Fakat bütün bunlar "şeytanın vesvesesi" ile olmuş imiş.

Bütün bunlarla beraber Pişeveri ile arkadaşlarının âkıbetine ağlamakta ve

Tûde partisine derin alâka göstermektedir. Diyor ki:

"Bu acı mağlûbiyetten sonra İran hâdiselerine uzaktan veya yakından bağlılığı olan bizler muhtarip olduk ve kaybettiğimiz arkadaşlarımız için teessür duyduk. Bu tarihten itibaren Tûde partisi zevale yüz tuttu ve biraz nefes alabilmesi için yılların geçmesi lâzım geldi."

Lâhutî'nin bu son eseri henüz elimize geçmiş değildir. Burada "Siyasî" gazetesine intikal eden parçalardan istifade ettik. Şimalî ve Cənubî Azerbaycanla Türkistanın da Sovyet eserindeki hayat ve mücadelesi hakkında az çok yeni bir şeyler verebileceğini zannettiğimiz bu eserin aslını elde etmeğe intizaren, şimdilik bu kadarcıkla ikrifa ediyoruz. Yalnız şu ciheti tebarüz ettirmekten kendimizi alamayacağız:

Pişeveri ve arkadaşlarının fecî âkıbeti ne kadar ibretâver ise, Lâhutî'nin firarı da o nispette uyanıklık talep eden bir hâdisedir. Zira Lâhutî "biraz nefes almağa" başlayan Tûde partisinin son nefesini vermek üzere bulunduğu bir zamanda firar ediyor. Buna dikkat etmek lâzımdır.

Rus boyunduruğunda yaşayan Türkler

Yazan: M. H. Türkekul

Londradan verilen bir haberde, İngiltere'nin Kron körfezindeki protektörlarında uzun müddet memuriyette bulunmuş olan Sir Olaf Caroe, "Sovyet imparatorluğu" isminde yeni bir kitap yayınlamış ve kitabın mühim bir kısmını Rusyada yaşayan Türklere hasretmiştir. Sir Olaf Caroe bu kitabında

Merkezî Asya Türk-Müslüman "Cumhuriyetleri"nden bahsederken, burada istiklâl aşkının kat'iyen ölmediğine işaret etmekte ve Sovyetlerin bütün taziyiklerine rağmen, bura halkının "bir gün istiklâl kavuşmak" emelinin kat'iyen kaybolmamış olduğunu yazmaktadır. Sir Olaf Caroe, Sovyet Rusya ile

Türkiye arasında mevcut soğuk siyasî bağlar Sovyetler Birliğindeki Türklere büyük ümit vermekte olduğunu yazmakta ve Kremlin yıkıldığı gün, Sovyetlerde yaşayan milyonlarca Türkün bu "yıkılmada" büyük rol oynayacaklarını iddia etmektedir.

Çok kıymetli olmasından şüphe etmediğimiz bu kitabı, maalesef, şimdilik okumuş değiliz. Fakat radyonun hulâsaten verdiği yukarıdaki kısa malûmatın, müellifin Rus imparatorluğunun içyüzünü çok iyi bilen ve Sovyetlerde yaşayan 45 milyonu mütecaviz Türklerin ahvali ruhiyelerine vakıf bir zar olduğuna hükmedebiliriz.

35 senedir Rus imparatorluğu cehenneminden kurtularak Batı'ya sığınan gayrı-rus milletlere mensup binlerce kimselerin, bilhassa Türk mütecilerinin anlattıklarına ve çeşitli vesilelerle yaptıkları neşriyata rağmen, hür dünya yazarları, şimdiye kadar, dünya efkârına, Rus imparatorluğu ve imparatorluk dahilinde ezilen Türkler hakkında çok az ve sathî malûmat vermişlerdir. Bu bakımdan Sir Olaf Caroe'nin kitabı bir kat fazla kıymet kazanıyor kanaatindeyiz. Buna mukabil Rus imparatorluğunun misyonerleri (ister beyaz, ister kızıl olsun) olduklarından kimsenin şüphe etmediği beyaz Ruslar, Rus imparatorluğunun içyüzü ve esir Türkler hakkında hür dünya efkârına daima yanlış ve aldatıcı bilgiler vermişlerdir. Dünyanın her tarafına yayılan ve bilhassa hür dünyanın bayraktarı vazifesini yüklenmiş olan Amerika Birleşik Devletlerinde büyük koloni teşkil eden misyoner beyaz Ruslar, menbaı her keşçe meçhul muazzam paralar sarfederek, yayınladıkları sayısız hesapsız gazete, dergi, broşür, kitap ve saire

yolu ile açıktan açığa rusluk ve Rus imparatorluğu propagandası yapıyorlar. Rus imparatorluğu misyonerleri beyaz Rusların gayeleri, bugünkü Sovyetler Birliği siyasî ve ikisadî bakımdan bir vahdettir (utanmasalar Viyanaya kadar olan Doğu Avrupayı da bu "vahdet"e dahil edecekler), bu vahdetin bozulması hür dünya ve bizzat bu vahdet içerisinde yaşayan halkların aleyhinedir (!). Rus imparatorluğu içerisinde azınlık diye bir şey yoktur, rus olmayan milletler de Ruslarla kaynayup karıştığından (!) Ruslarla beraber yaşamağı kendileri arzu (!) ediyorlar, müsterek düşman bolşevik olduğundan, Rus düşmanlığı, Ruslardan ayrılmak, istiklâl dâvası diye bir şey yoktur ve bunun gibi aslı esası olmayan iddialarla Rus imparatorluğunun içyüzü ve oradaki esir milletler hakkında yanlış fikir vermektir.

Sunu itiraf etmek lâzımdır ki, Rus imparatorluğu misyonerleri sinsi propagandalarında az çok muvaffak olmuşlar ve hür dünya efkârını ve ilgili makamlarını inandırmaları bile tereddüde düşürmüşlerdir.

Fakat Kremlin'in milyonlar ve milyarlar sarfederek çeşitli yollarla yaptığı propagandaya ve Kremlin misyonerleri beyaz Rusların yaptıkları bütün yaygaralara rağmen, Rus imparatorluğu dahilinde vaziyet hiç de onların anlatmak istedikleri gibi değildir. Rus boyunduruğu altında yaşamak bedbahtlığına uğramış Türk yurtlarında — Türkistan, Azerbaycan, Şimalî-Kafkasya, Kırım, Idil-Ural ve sair yerlerde — kızıl rus istilâsından bu güne kadar yapılan toptan sürgünler, idamlar, hapisler ve saire, hep milliyetçilik, panturanizm, panislamizm şiarı altında yapılmaktadır.

Beria hâdisesinden sonra, Ruslara sene-lerce uşaklık etmesine rağmen temizle-nen Mir Cafer Bağirov ile avenesi, dahi, milliyetçilik damgası vurularak imha edilmişlerdir. İkinci dünya savaşından sonra Kırım Türklerinin ve Şimalî-Kafkasyanın Karaçay, Balkar, Kabartay, Çeçen ve İnguş halklarının topyekûn yurtlarından çıkarılarak Sibiryaya sürül-melerini müteakip, son gelen habeler-den anlaşıldığı vechile, şimdi de Idil-Ural Türklerinin toptan sürülmeleri hâdisesi, Rus boyunduruğu altında ezi-len Türk yurtlarında Kremli korku-tacak derecede milliyetçilik ve istiklâl ruhunun mevcut olduğunu ispat et-mektedir.

Kremlin ve onun misyonerleri çok iyi biliyorlar ki, idareleri altında bu-lundurdıkları Türk yurtlarını silâh gücü ile istilâ ederek istiklâllerini gasper-mişlerdir. Fakat hiç bir zaman bu top-raklarda yaşayan istiklâl aşığı Türkleri fethetmeğe muvaffak olamamışlardır. Türkistan, Azerbaycan, Şimalî-Kafka-sya, Kırım, Idil-Ural ve diğer Türk yurtlarının 1920 yılında yeniden Rus

istilâsına uğradıkları günden bu güne kadar, Rusların, tarihte misli görülme-miş vahşî baskılarına rağmen, bu mem-leketlerde biri birini takip eden ayak-lanmalar, sabotajlar, yeraltı mukave-metleri, Moskova gazete ve radyoları-nın bu yurtlarda baş gösteren milliyet-çilik harekâtı ve bununla alâkadar ola-rak yapılan temizlemelerden bahseden haberleri, ikinci dünya savaşında fırsatını bularak Batı'ya sığınan yüzbinlerce Türk gencinin bilâtereddüt silâha sarı-larak, ağabeyleri (!) Ruslara karşı kah-ramanca savaşmaları, Rus boyunduru-ğunda yaşayan Türklerin milliyetçilik ve istiklâl ruhunun ölmediğine birer misaldir.

Sir Olaf Caroe'nin de dediği gibi Rus esiri Türkler istiklâl gününü dört gözle bekliyorlar. Çünkü bu Türkler 1918 senesinde çarlığın çökmesiyle istiklâl-lerini ilân ederek, istiklâlin ne kadar kutsî bir mefhum olduğunu bir defa denemişlerdir. Rusların amansız imha siyasetine rağmen, Türk yurtlarında bir tek Türk kalıncaya kadar burada istik-lâl ruhunun sönmeyeceği muhakkaktır.

Sovyetler Almanyada

Yazan: K. C.

(Berlin hususî muhabirimiz bildiriyor)

SOVYETLERİN "YENİ İSTİKAMETİ"

Sovyetlerin "yeni istikameti" Alma-nyada halen sür'atle tatbik edilmeğe başlanmıştır. İşçi ve memurların maas-larına zam yapılmış, vergileri indirilmiş ve onlara ucuz gıda maddeleri temin edilmiştir. Kasım ayı "Rus-Alman dost-

luk ayı" ilân edilmiş ve bu münasebetle gösterilerde bulunmak üzere Moskova-dan mühim miktarda yeni propaganda ekipleri gönderilmiştir. Berlin ve bütün Doğu bölgesi her taraftan gelen Rus komünistleri ile dolmuştur. Berlinde Alexanderplatz'da, Sovyet müslüman ahalisinin Almanlara karşı fevkalâde

sempatisinin bir sembolü olarak, "dost Türkistan kadınları" tarafından yapılmış ve üzerinde Tellman'ın resmi bulunan koskocaman bir halı asılmıştır.

Rusyadan gönderilen futbolcular, gençlik delegasyonları, ilim adamları, muharrirler, ressamlar, gazeteciler, koro heyetleri ve artistler Doğu Almanya'yı istilâ etmişlerdir. Bütün Kasım ayı müddetince Moskova misafirleri Alman halkıyla serbest temaslar yapacak ve Alman milleti "Doğu blokunun tam haklara sahip üyesi olduktan" sonra, istikbalde Almanları bekleyen saadet hususunda Alman halkını iknaa çalışacaklardır.

Bu Sovyet propagandasının asıl hedefi, Almanyanın batı ve doğu bölgelerinin birleşmesinin tahakkuku gayri kabül olduğu ve Doğu Almanyanın müstakil bir devlet olarak Moskova ile sıkı bir birlik halinde bulunması gerektiği fikrinin Alman halkının içerisinde iyice yerleşmesidir.

Moskovanın, seçkin Alman komünistleri arasında propagandasını yaptığı bu "yeni istikamet" in şu kısımları bilhassa enteresandır:

1) Rus-Alman dostluğu, karşılıklı itimat ve sadakat, Almanya ile Rusyanın büyük insanları — Marks, Engels, Lenin ve Stalin, Goethe ve Puşkin, Goyne ve Gorki — arasındaki benzerlik üzerinde kurulmaktadır.

2) 150 yıl evvel Leipzig savaşında esası konulan sıkı Rus-Alman birliği.

3) Rus ve Alman halklarının Brest-Litovsk ve Versaille anlaşmalarına karşı aldıkları menfî vaziyette ifadesini bulan bu an'nenin birinci dünya savaşından sonra devamı.

4) Ekonomik ve ilmî sahalarda Rusların bugün Almanlara verdikleri paha biçilmez imtiyazlar.

5) 1 Ocak 1954 tarihinden itibaren tamirat borçlarının kaldırılması ve Almanyadan alınan 13 milyar mark değerindeki emlâkin Almanyaya iadesi.

6) Batı Almanya demokratik cumhuriyeti örneğinde, insanlığın büyük istikbali, bütün dünyada barış ve saire için mücadele eden müterakkî bir devlet olarak, Doğu Almanya ile Sovyet Rusya arasında ebedî ve sıkı siyasî — askerî birliği tesis edilmektedir.

Rus Alman dostluğunun takviyesi için, Çinden, Şimalî Koreden, Hindicinden ve bittabi Peyk memleketlerden Kasım ayında Almanyada bulunmak üzere, gençlerden ve komünistlerden takviyeler celbedilmiştir.

DOĞU ALMANYADA ÇİN KOMÜNİSTLERİ

Muhabirimiz, 31 Ekimde, 20 Ekimden beri Almanyanın doğu bölgesinde bulunan bir Almanla mülakat yapmıştır. Alman şunları anlatmıştır:

"Doğu Almanyanın Dresden, Leipzig ve Gall şehirlerinde, sokaklarda askerî yürüyüşle yürüyerek şarkı söyleyen bir çok Çinli, Koreli ve Hindicinlileri gördüm. Bunların ekseriyetini erkek ve kız olmak üzere gençler teşkil ediyordu. Bunların bazıları Asya cephelerindeki savaş birliklerinden Almanyaya "istirahat için" gönderilmişlerdir. Diğer bir çokları da Kore ve Hindicini savaşlarına iştirak etmiş sabık muhariplerdir.

Bunların vazifesi, Almanlarla yakınlık ve dostluk tesis ederek, Almanya hakkındaki Moskof politikasını desteklemektir. Onların Alman halkına, bü-

yük Rusya ve büyük Çin'in yardımıyla, Pieck-Grottewohl'in önderliği altında büyük Almanyanın ihya edileceği vaa-dinde bulunmaları lâzımdır.

Asyanın derinliklerinden gelen bu küçük ve çekik gözlü insanlar, Moskovanın müstakbel askerî müttefikleri olarak, kendilerini Leipzig'de evlerindeki gibi hissediyorlar. Gözü korkmuş Alman ahalisine, Avrupalıların kulaklarına yabancı gelen bu haykırımları ve şarkıları alkışlarla karşılanmaktan başka çare kalmıyor."

Aynı Alman, muhabirimize, Kore'den Leipzig'e "istirahata gelen" bir Çinli ile İngilizce yaptığı bir konuşmayı nakletmiştir. Sabık üstegmen olan bu Çinli Alman şöyle demiştir:

"Biz Çinliler son istatistike nazaran 600 milyonluk bir kitle teşkil ediyoruz. Biz, yabancı emperyalizm boyunduruğu altında çok ağır zamanlar geçirdik. 1911'de hanedanı yıkan Sun-Yat-Sen'in mezarı, bize onun vasiyetnamesi izi üzerinde yürümeyi emretmektedir. Komintangın şefi Sun-Yat-Sen Rusyada bulunduğu sıralarda, 1917 ihtilâlinin chemmiyetini öğrendi ve Çin'in ancak Rusyanın yardımıyla ve Rusyanın yanında hürriyete kavuşabileceği kanaatine vardı. Sun-Yat-Sen 1925'de öldü ve partisine şu emri bıraktı: Rusya ile sıkı bir birlik halinde ve Çin'in komünist partisi, işçi ve köylüleriyle birlikte mücadeleyle devam edilmelidir. Onun halefi Çan-Kay-Şek, Sun-Yat-Sen'e ve vasiyetnamesine ihanet etti ve Amerikan emperyalistleriyle beraber hakikî Çin demokrasisini imhaya teşebbüs etti. O zaman, büyük şef Mao-Tse-Tun bizi kurtarmağa muvaffak oldu. Ve şimdi Çin halkı, onun önderliği altında yurdunun tam istiklâl ve hürriyetini 4 yıl-

danberi tes'it ediyor. Çin, ağabeyimiz büyük Sovyet Rusya ve büyük Rus halkının önderlik ettiği sulh cephesinde bulunduğu için süratle inkişaf ediyor. Bugün siz beni, burada, Hür Alman Halk Cumhuriyeti topraklarında görüyorsunuz, bu toprakları da aynı Amerikan emperyalizmi tehdit ediyor. Bize Rusya yardım etti, biz de şimdi bu büyük memlekete, onun Alman halkının hürriyetini takviye arzusuna, yardım etmek istiyoruz.

Ben Kore savaşının gönüllüsü, çinli bir askerim. Eğer Moskovanın demokratik Almanyayı sulh ve inkişaf yoluna koymak gayretlerine mani olmak için Amerikalılar savaş açarlarsa, aynı rolü oynamak için kendimi bahtiyar addedeceğim. Mao-Tse-Tun'un büyük Çini, Moskova ile müştereken, Amerikan, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin yuva kurdukları her yerde gereken intizamı sağlayacaktır."

Kendi müşahedelerini anlatan adigeçen Almanın fikrine göre, Moskova hiç bir suretle Doğu Almanyadaki hâkimiyetinden vazgeçmeyecektir. Çinliler ve umumiyetle Moğol halkları da, her hangi bir savaş vukuunda, Moskovanın saflarında savaşacaklardır.

MAREŞAL JUKOV'UN PLANI

Sovyetlerin "yeni istikameti" ve savaşa hazırlığı ile ilgili olarak, Moskovanın Doğu Almanya sovyet adamlarına ve ajanlarına vermiş olduğu siyasî-propaganda direktifleriyle aynı zamanda, Mareşal Jukov tarafından hazırlanan askerî-siyasî plânın ana hatları da, bir rehber olarak, yüksek askerî şahsiyetlere dağıtılmıştır. Bu plânın ana hatları şunlardır:

1) 3 yıl zarfında (1954—1957) enerjik bir surette askerî hazırlık yapılmalıdır. Bu müddet zarfında içeride ve dışarıda vukubulacak bütün ihtilâfları mevzileştirmek için, barış propagandası, içeride ve dışarıda tavize gidilmesi, uyuşma ve ümit verme siyaseti ve sair bu gibi tedbirler alınmalıdır.

2) Bu üç yıl içinde Mao-Tse-Tun'un Çin ve muhtelif Moğol kuvvetleri Rusya'nın ordusuyla birlikte tek bir genel-kurmayın idaresi altına verilmelidir.

3) Sovyet Lehistan ile Çekoslovakya halklarının, memleketlerinin bugünkü hudutlarının kudretli müttefik kuvvetler tarafından savunduğuna kanaat getirmeleri için, bu memleketler Çin ordusu garnizonlarıyla takviye edilmelidir.

4) Bir savaş vukuunda derhal harekete geçebilecek 1,5 milyonluk Doğu Almanya ordusu kurulmalıdır.

5) Arap petrol kaynaklarının Sovyetler tarafından işgal edilebilmesi için, en

evvel ve bilhassa cenuba ehemmiyet verilmelidir. Sovyet hükûmeti şunu hesaba katmalıdır ki, ordularımızın cenuba sarkması, derhal Batı ile savaşı intaç ettirecektir. Binaenaleyh bu üç yıl içinde cenup-doğu memleketlerinin İngiliz-Amerikan nüfuz sahasından çık-malarını temin maksadiyle bu memleketlerin halklarını ihtilâlleştirmek için büyük gayretler sarfedilmelidir. Bu kolay bir iş değildir, fakat Sovyet Rusya'nın cenup istikametindeki tazyikini, onun kanallar sistemi kolaylaştırmaktadır. Çarlık Rusyasının mazide mahrum olduğu bu kanallar sistemi, uzak Beyaz denizden Boğaziçine kadar, deniz filolarını sür'atle sevk etmek imkânını vermektedir. Denizaltılarımız, bu kanallar sayesinde, siyasî-stratejik hedeflerimizin emrettiği yerlerde derhal faaliyete geçmek üzere orada bulunabileceklerdir.

Bugün "dahî kumandan" olarak kabul edilen mareşal Jukov'un plânının ana hatları Sovyetlerin yüksek askerî çevrelerince bir doktrin olarak kabul edilmektedir.

"Cumhuriyet" gazetesi Amerikan muhabirinin bir tavrı

Istanbulda çıkan muteber "Cumhuriyet" gazetesinin Amerikan muhabiri Bay Reha Oğuz Türkkân'ın Sayın Mehmed Emin Resulzade'ye gönderdiği bir mektubu aşağıya dercediyoruz:

"554, Madison Aven. New-York.
25 Eylül 1953.

"Sayın Mehmet Emin Bey."

"Uzun zamandanberi Size yazmak ve Türkiyedeysen de şahsen tanışmak arzusunda idim; garip bir tesadüf eseri olarak bu, ikimize de yapılan haksızlık sebebiyle nasip olabildi. Türk Yolu

mecmuasındaki hezeyanı, evvelâ Türkistanlı arkadaşlardan, sonra da Mehmet Sadık Aran'ın acayip bir cüretle bana buraya gönderdiği mecmualardan öğrendim ve müteessir oldum. O sırada Azerî arkadaşlardan Yusuf Kahramanoğluyu görmüş ve size yazmasını ve yalanlamasını rica etmiştim, her halde yazmıştır. Şimdi de Türk Yolu mecmuasına bir tavrı yazdım ve yolladım. Bir suretini ilişik olarak size takdim ediyorum; şayet Mehmet Sadık bunu kendi mecmuasında neşretmeyecek

olursa, kendi neşriyatınızda aynen kullanabilir ve dercedebilirsiniz.

Bilvesile saygılarımı sunarım
Reha Oğuz Türkkan

Aslı Türk Yolunda neşredilmek için gönderilmiş olduğu yukarıdaki mektupta kaydolunan Tavzihi'nin bir suretini aynen aşağıya naklediyoruz:

"Türk Yolu mecmuasına."

"Aşağıdaki tavzihi, şahsıma taallük eden bir yazınıza cevap ve düzeltme mahiyetinde olduğu için, Türk Yolu mecmuanızın ilk nüshasında, ilgili yazının çıktığı sahifede aynen neşretmenizi saygılarımla rica ederim.

"Türk Yolu" mecmuasının 3. cü nüshasında, "Amerikadaki Türk muhabiri Reha Oğuz Türkkan'ın Cumhuriyet gazetesindeki yazısına istinaden, Resulzade Mehmet Emin beyin İngilizlerden para aldığı isbat edilmiştir" mealindeki yazınızı üzüntü ve hayretle okudum. Hayret ettim, çünkü ne Cumhuriyet'te, ne de başka bir yerde böyle bir şey

yazmadığım gibi, yanlışlıkla bu manaya çekilebilecek bir yazı dahi yazmamıştım. Makalelerim, sırf Türklük davasının Amerikalılara daha iyi tanıtılması ve Türkiyenin dahi bu davayı daha iyi benimsemesi zarureti mevzuu üzerindeydi ve şahıslarla hiç bir ilgisi yoktu. Resulzade Mahmet Emin beyi şahsen tanımam, fakat Azerbaycanın kurtuluş davası yolundaki çalışmalarını bilirim ve gıyaben kendisine hürmetim vardır. Bana atfen yazılan bu yazıya üzüldüm, çünkü dostum Mehmet Sadık Aranı tekzip etmek zarureti hasıl oldu. Mehmet Sadığı şahsen tanır, sever ve hürmet ederim. Yazısındaki bu yanlış malûmatın kendisine kasden birisi tarafından uydurularak nakledilen bir yalan habere dayandığına ve bu haberin aslı olup olmadığını Cumhuriyet'teki makalelerimden tahkike vakit bulunmadan yazısına aldığına eminim. Bu tavzihle, yanlış ve haksız bir hücumun düzeltilmesine vesile olmasından Mehmet Sadık Aranın da memnun olacağına eminim.

Reha Oğuz Türkkan

"Birleşik Kafkasya"nın para fonu hakkında

Kafkasya binlerce yıllardan beri üzerinden ateş ve kanla geçerek göç eden büyük halk akınlarına maruz kalmış bir yerdir. Kafkasya halkları mevcudiyetlerini, toprak ve hürriyetlerini korumak için, bu büyük halk akınlarına karşı savunma savaşları yapmak mecburiyetinde kalmışlardır.

Kafkasya, aynı zamanda, coğrafi durumunu dolayısıyla, her devirde, doğu ile batı arasındaki ekonomik ve kültür münasebetlerinin mühim merkezlerinden birini teşkil etmiştir. Bir çok ırk

ve halklarla olan bu karşılıklı münasebetler dolayısıyla Kafkasya halklarında bu halkları, onların dinlerini ve ırkî farklarını anlamak ve onlarla uzlaşmak hassaları doğmuş bulunmaktadır.

Medenî dünya şu kanaate varmıştır ki, bütün halkların menfaatleri icabı olarak, küçük halklar şöyle dursun, fakat aynı zamanda büyük halklar da, istilâ ve polis kuvveti vasıtasile baskı siyasetinden vazgeçmeleri gerektir. Hemen hemen bütün büyük devletler eskimiş emperyalist sistemini reddederek,

başka halklarla dostluk ve sulh içinde işbirliği yolunu ihtiyar etmişlerdir. Onlar, istilâ savaşlarının tasfiyesi ve halkların hürriyet ve sulh içinde inkişafı esasları üzerinde milletlerarası münasebetlerin kurulması maksadile Birleşmiş Milletler Kurulunda birleşmiş bulunuyorlar.

Fakat dünya sahnesinde eski imparatorlukların yerine, en kadim korkunç istipdarlara rahmet okutan kölelik rejimiyle yeni Sovyet Rusya imparatorluğu geçmiştir. Sovyet Rusya, esaret altına aldığı halkların millî hükümlerini ve siyasî haklarını çiğnemek şöyle dursun, fakat aynı zamanda insan mevcudiyetinin bütün diğer maddî ve manevî esaslarını da tahrip etmektedir.

Rus bolşevizmi beşeriyetin üçte birinin kısmında misli görülmemiş bir esaret rejimi kurarak, bu rejimi bütün dünyaya teşmil etmek ve bütün dünya üzerinde hâkimiyet kurmak maksadiyle diğer memleketlerde de daimî baltalama hareketlerinde bulunmaktadır. Bolşevizmin çağdaş medeniyet için ciddi bir tehlike teşkil etmeğe başladığı kanaatine varan demokratik dünya, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere aktif savunma yoluna girmiştir. Demokratik dünya, aynı zamanda, Sovyetlerin "soğuk savaşı"na karşı "psikolojik savaş" açmıştır. Gerek bolşevizm tarafından esarete alınan ve gerekse onun tehdidi altında bulunan bütün milletler kendi hürriyetlerini savunmak maksadiyle bu mücadelede birleşmişlerdir.

Kızıl rus orduları tarafından istilâ edilen Kafkasya Cumhuriyetlerinin halkları, bolşevizm hâkimiyetine karşı müstesna bir uzlaştırmamazlık gösterecek, 32 yıldanberi kanlı ayaklanmalar

ve daimî sabotaj hareketleriyle Sovyet rejimine karşı amansız mücadele yapmaktadırlar.

"Birleşik Kafkasya" dergisi Kafkas mücadelesinin ideolojik in'ikâsı olup, psikolojik savaş seyri içinde, bittabi, Kafkasyanın mukadderatını hür dünyanın hamlelerine bağlamış ve hür milletler cephesindeki yerini almıştır. "Birleşik Kafkasya"nın sadık okuyucuları vardır ve ona karşı olan ilgi hergün biraz daha artmaktadır. Bu durum, derginin hacminin arttırılmasını ve tirajının yükseltilmesini icap ettirmektedir.

Türkçe, ingilizce ve rusça dillerinde intişar eden "Birleşik Kafkasya" yazı kurulu, derginin fransızca, almanca, arapça ve espanyolca dillerinde de neşriyat yapması için mütemadiyen mektuplar almaktadır. Bütün okuyucularımızı memnun etmek ve arzularını yerine getirmek en büyük emelimizdir. Fakat bunun, ehemmiyetli miktarda maddî yardıma ihtiyaç gösterdiği meydandadır.

Bolşevik Rusya tarafından esarete alınarak yağma edilen halkların müessesileri, bu dünya belâsiyle mücadelede, hiç bir zaman esirgemedikleri, ancak manevî ve bedensel kuvvetlere sahip bulunuyorlar. Fakat bu mücadelenin daha müessir bir şekilde yürütülmesi için, bu kuvvetlerden başka, maalesef sahip olmadığımız, maddî vasıtalar da lüzum vardır. Bunun için biz, bu yardımı ancak, hür yaşama şartlarını haiz halkların arasında aramak mecburiyetindeyiz.

Biz bütün hürriyet dostlarının ve müdafilerinin alâkalarına güvenerek "Birleşik Kafkasya"nın neşriyat fonunu kurmağa karar vermiş bulunuyoruz.

"Birleşik Kafkasya", şahsî hiç bir menfaat gütmeyerek 30 küsur yıldan beri bolşevizmle bilâfasıla mücadele eden kimseleri etrafında toplamıştır. Bu durum, bolşevizm mahiyetinin ve onunla mücadele metotlarının doğru kavrandığının garantisini teşkil etmektedir.

Biz müşterek dava namına, ilk önce muhtelif memleketlere dağılan Kafkasyalı kardeşlerimizin yardımına müracaat ediyoruz.

Biz aynı zamanda, yabancı okuyucu dostlarımıza ve bolşevizmle mücadele

yapan muhtelif memleketlerdeki bütün gruplara ve teşkilâtlara müracaat ediyoruz.

Para fonunun kuvvetlenmesi ancak neşriyatın genişletilmesine hizmet edecektir. Yapılan bütün teberrular ve teberruda bulunan kimselerin isimleri muntazam olarak dergimizde neşredilecektir. Bundan başka yardımda bulunan kimselere muayyen zamanlarda hesap vaziyeti gönderilecektir.

"Birleşik Kafkasya" fonuna yapılacak teberruların derginin adresine gönderilmesi rica olunur.



Matbuata bir Nazar



DIKKATE DEĞER AÇIK MEKTUP

"Amerikanın Sesi" radyosunda Türk lehçeleriyle yapılan neşriyatın tatili dolayısıyla Türkiyenin Kafkasya hududundaki Kars şehrinde çıkan "Birlik" gazetesinin (16 Kasım 1953, sayı 297) Amerikanın Ankara Büyük Elçisi Ekşelâns Avra Varren'e hitaben neşrettiği şayanı dikkat açık mektubu aynen aşağıya dercediyoruz:

"Ekşelâns!

Bu açık mektubumuzla rahatsız ettiğimiz için gazetemiz adına özür dileriz. İkiye ayrılan şu garib dünyanın, komünizme düşman, gerçek demokrasi cephesinin temsilcilerinden biri de sizsiniz. Ankarada hükûmetinizin elçisi olan şahsınızın, memleketimizdeki vazifesinin ehemmiyetine tam manasiyle müdrikiz. İşte bundan cesaret alarak, şu satırlarımızla sizi rahatsız etmiş bulunuyoruz.

"Amerikanın Sesi" radyosunun muhtelif Türk lehçeleriyle yaptığı neşriyatın

60 milyona yakın ve sadece 24 milyonu hür ve istiklâline sahip muazzam Türk kütleleri üzerinde de yaptığı müspet tesiri tasavvur edemezsiniz. Komünizm dünyasına karşı, hür dünyanın açtığı bu sinir harbine minnettarız. Milletinize bu yüzden de sevgi beslemekteyiz.

Türk, anadan doğma Moskof düşmanıdır. Komünizmin de, Moskofun bağrından geldiği için, amansız düşmanıdır. Hiç bir millet bu hususta Türk kadar uyanık ve anut olamaz. Amerikanın Sesi radyosunun neşriyatı, istiklâline kavuşmamış 40 milyona yakın esir Türk kütlesinin ümit kaynaklarından biridir.

Yazık ki bu ümit kaynağımız, ufukta gözüken altın ışıgımız farkında olunmadan sabote edilmiş ve radyo İdil-Ural, Türkistan, Azerbaycan lehçeleriyle yapmış olduğu neşriyatı durdurmuş bulunuyor. Bu durum bizleri dercesiz üzdü. Üzüntümüzü zatiâlinize tariften acizim. Tepki büyük oldu. Esir kardeşlerimizin komünizm emperyaliz-

minden kurtulması için Amerikada, Arjantinde, İngilterede, Fransada, Batı Almanya'da, İsviçrede, Avusturyada, İtalyada, Mısırdaki, Pakistanda ve Japonya'da gayri müsait şartlar altında didinen mücahitleri müthiş surette sarstı. Masalarımızın üzeri bu durumu protesto eden tel, mektup ve beyannamelerle doludur.

Size bu beyannamelerden birini sadece Türkiye Türklerinin sesini iletiyorum. Ankara "Azerbaycan Kültür Derneği" adına Resul Unsal; Ankara "Türkistanlılar Yardımlaşma Derneği" adına Dr. Oktay; İstanbul "İdil-Ural Türkleri" adına Ayaz İshakî İdilli; İstanbul "Şimalî Kafkasya Kültür Derneği" adına Ömer Haydaroglu; Adana "Türkistanlılar Yardımlaşma Derneği" adına Dr. R. Özgen neşrettikleri bir beyanname ile bu sesi zatiâlinize ve hükûmetinize iletmeye çalıştılar.

Bu menfi tepki, sade ve bu küçük kuvvetleri değil, siyasî partileri de ilgilendirdi. Son Türkiye Köylü Partisinin umumî kongresinde 24 ilden gelen 204 delege ittifakla "Türk Kıbrıs ve bugün bir cehennem hayatı yaşayan Türkiye çevresi dışındaki Türklere karşı hükûmetin yakın alâka göstermesi" istendi.

Kongrenin kulislerinde "Amerikanın Sesi" radyosunda susan sestem teessürle bahsediliyordu.

Bir İngiliz diplomatının dediği gibi: "Türkiye NATO ya girmekle 24 milyon yekpare bir kuvvet değil, 60 milyonluk muazzam bir kütle kazandırmıştır. Üçüncü bir dünya harbinde, kanaatleri ne olursa olsun, Rusyanın boyunduruğunda bulunan 40 milyona yakın, hürriyetten mahrum Türk, Türkiyenin safında yer almakta asla tered-

düt göstermeyecektir". Bu bakımdan durumun ehemmiyeti aşikârdır.

Komünizmin emperyalizmi altında inleyen muazzam Türk kütlesinin, Krenski denilen çarlık arığunun kurbanı olmamasını ve bu sesin yeniden duyulması için teşebbüste bulunmanızı zatiâlinizden istirham ediyoruz. Bu açık mektubumuz çok Sayın Başkan EISENHOWER'e duyurmanızı arzu ediyoruz.

Selefiniz Mr. Mc Ghee'nin dediği gibi: "Modern Türk Devletini idare edenler, damarlarında bin sene evvel Türkistandan gelen o yiğit göçebelerin kanları dolaşan bu Anadolu halkıdır". Ve bu Anadolu halkı şahsınızdan 1000 sene evvel geride bıraktığı kardeşlerinin seslerinin devamını istiyor.

Ekselâns!

Çok derin hürmetlerimizle . . . "

AMERİKAN KOMİTESİNİ ALDATIYORLAR

Amerikan Komitesinin neşrettiği ve bize de göndermek nezaketinde bulunduğu "Madalyanın iki tarafı" isimli bir broşür aldık. Broşürün muhteviyatından anlaşıldığı vechile "madalyanın iki tarafını", birbiriyle bir türlü bağdaşmayan ve aynı zamanda Amerikan Komitesinin pozisyonunu tenkit eden "koyu rus milliyetçileri" ile "koyu rus aleyhdarı milliyetçiler" teşkil ediyorlar. Bu tez, broşürde, muhtelif rus ve gayirus matbuatından iktibas yapılmak suretile ileri sürülmektedir. Broşürde aynı zamanda arkadaşımız M. Aslanbek'in yazdığı "Davamız haklıdır" makalesinden de ("Kafkasya", sayı 17, Aralık 1952), Amerikan Komitesine karşı aldığımız pozisyonu yanlış göstermek maksadiyle tahrif edilmiş parçalar zikredil-

mektedir. Bahis konusu makalenin tahrif edilmiş kısmı şudur:

"Düşmanlarımız uyumuyorlar... Onlar eski "büyük ve bölünmez Rusya'nın" yeniden kurulması için plânlar hazırlıyorlar... Bu efendiler, sözde "hususî" bir "Rusya Milletlerini Kurtarma Komitesi" tesis ederek, Kremlin'e karşı mücadele için, Rus partilerinden mürekkep bir teşekkül vücuda getirmeğe başladılar. Bununla beraber, haripteki Ukrayna, Türkistan, Kafkasya millî partilerinin de mevcudiyetini hatırlayarak, kendi milletlerinin istiklâl davalarını ortaya atmamak ve ancak, "vahit ve bölünmez Rusya" çerçevesi içinde, hürriyetle iktifa etmek şartıyla, bunları da, mezkûr teşekküle iştirak etmeleri için davet ettiler".

Broşürü okuyanlar, makale sahibinin Amerikan Komitesini dahi "bizim düşmanlar" arasında addettiği fikrine zahip olabilirler. Hakikatte ise ne muharrir, ne de dergimiz bu saçma fikri Amerikan Komitesi hakkında ileri sürmeyi aklından bile geçirmemiştir. Makalenin Amerikan Komitesi hakkındaki yukarıdaki kısma aşağıda dercedilen kısımdan altını çizdiğimiz kelimeler alınarak yukarıdaki kısma eklenmiş ve bu suretle o kısmın manası tamamen değişmiştir. Hakikat şudur:

"Halbuki, son yılların hâdiseleri düşmanlarımızın uyumadıklarını gösteriyor. Bugünkü Kremlin rejiminin sonu geldiğini hisseden düşmanlarımız eski "büyük ve bölünmez" Rusya'nın" yeniden kurulması için plânlar hazırlıyorlar. Bolşeviklerin, Sovyetler Birliğinde milletler meselesi yoktur propagandasına uyan rus emigrasyonunun emperyalist çevreleri, bütün gayretleriyle, dünyaya ispat etmek istiyorlar ki, Türkistan,

Ukrayna, Belorusya ve diğer Sovyet mahkûmî milletlerin istiklâlleri gibi, Kafkasya istiklâli de bir avuç separatistlerin uydurmaları ve hayal mahsulleridir".

Muharririn "bizim düşmanlarımız" kelimeleriyle "rus emigrasyonunun emperyalist çevrelerini" kastetmekte olduğu açıkça anlaşıyor. Şu halde, her hangi iki dereceli bir memurun suî niyetle kombine ettiği makalenin bir kısmını broşüre soktuğunu iddia edebiliriz. "Bolşevik Alehtarı Mücadele Koordinasyon Merkezi" dağıldıktan sonra, A. Kerenski'nin Amerikan Komitesine ve Rus emperyalist matbuatının Amerika Enformasyon Ajansının programı dolayısıyla Amerikan propagandasının yeni şefi Bay Streibert'e yaptığı hücumlar, bolşevizme karşı müşterek mücadeleyi baltalayan "vahit ve bölünmez Rusya" taraftarlarının foyasını kâfi derecede meydana çıkar-maktadır.

TÜRKİYEDE 167 KOMÜNİSTİN MUHAKEMESİ

15 Ekim 1953 tarihli "Cumhuriyet" gazetesinden aynen naklediyoruz:

"Mahkemeye verilen ve bugün duruşmalarına başlanacak olan 167 sanık bugüne kadar memleketimizde tespit edilen en geniş komünizm teşkilâtına mensupturlar.

Memleketimizdeki komünizm faaliyeti 1946 senesinde Ankarada "Çiftçi ve Emekçi Partisi"nin kapatılmasıyla bir müddet için dağılmış bulunmakta idi. Fakat 24—25 sene içinde kurula dağıla teşkilatlanma imkânını bulan komünistler 1950 senesinden itibaren şehirlerimizde yeniden toplanarak faaliyete başlamışlardır.

Muhtelif şehir, kaza ve köylerde "hücre" teşkilâtı yapan yeni komünist teşkilâtı Moskovanın emri ve arzusu gereğince memleketin bütünlüğünü sarsacak faaliyetlere de girişmiştir. Teşkilâta dahil şahısların eğlence yerlerinde ve hususî mahallerde yaptıkları toplantıları millî emniyet memurları çok yakından takip etmişlerdir.

İçlerinde Moskovaya gidip gelmiş veya orada tahsil görmüş bir çok şahıs bulunan "Türkiye Komünist Partisi", elenmanlarını her muhite sokup zehirli fikirlerini yaymaya çalışmıştır. Bilhassa işçiler ve üniversiteliler arasına ajanlarını yerleştiren gizli parti, hergün yeni eleman kazanmak için büyük gayret sarfetmiştir.

Memleketimizde geliştirilmeye çalışılan bu gizli partiyi meydana çıkarmak için 60 bölgede 300 polis memuru vazife görmüştür. Bu geniş kadro muhtelif yerlerde yaptığı arama ve taramada mühim vesikalar ele geçirmiştir.

Tahkikatın seyri icabı bu vesikalarla alakalı 12 şahıs 3 ncü Sulh Hukuk mahkemesince evvelce tevkif edilmiştir. Bundan sonra faaliyet hızlandırılmış ve komünistlerin memleketin dört bir bucağında faaliyette oldukları anlaşılmıştır.

Faaliyetin sıklaştığı sırada Üniversite doçentlerinden Sevim Tarı Fransadan yurda dönmüştür. Zaten şüpheli olup takip edilmekte olan Sevim Tarı şehrimizden tekrar Fransaya giderken yakalanarak Emniyet Müdürlüğüne getirilmiş ve üzerinde mühim vesikalar ele geçirilmiştir.

Ele geçirilen vesikalar arasında bilhassa Türkiyede kurulmak istenen komünist partisinin ana prensipleri ile gizli faaliyetlerin 3 aylık bülteni bulun-

muştur. Bu vesikalar tahkikatı çok kolaylaştırmış ve büyük şehirlerimizin bir çoğunda teşkilâtın meydana çıkarılmasına yaramıştır.

Komünistlerin en çok faaliyet gösterdikleri ve hücre teşkilâtını kurdukları şehirler, başta İstanbul olmak üzere, İzmir, Ankara, İzmit, Samsun, Adana, Bursa ve Zonguldak'tır.

Ele geçirilen vesikalar komünist partisinin icra organının şu zevattan ibaret olduğunu meydana çıkarmıştır:

Başkan: Her komünizm faaliyetinde olduğu gibi doktor Şefik Hüsnü, kâtibi umumî: Zeki Baştımar, idare heyeti: Halil Yalçınkaya, Ahmet Pıncı, Mihri Belli, Reşat Fuat Baraner, Tevfik Dilmenc.

İcra organı, doçent Sevim Tarının üzerinde bulunan vesikalardan derhal yakalanmış ve tevkif edilmiştir.

Bundan sonra faaliyete hız verilmiş ve parti azalarının çoğu tespit edilerek Emniyet Müdürlüğüne getirilmiştir. Siyasî kısım memurları tahkikata devam ederlerken parti azaları içinde askerî şahısların da bulunduğu tespit edilmiş ve tahkikata askerî makamlarca da el konmuştur.

Siyasî polisin fevkalâde çalışması ve delilleri eksiksiz toplamış neticesi Emniyette bütün sanıklar hiç bir tazyika maruz kalmadan suçlarını itiraf etmişlerdir.

Sanık ve elebaşılardan Mihri Belli karşısına konan deliller karşısında: "Fevkalâde iyi ve namuslu tahkikat yapmışsınız. Bizi içimizden vurdunuz", demiştir.

İşe askerî makamlarca el konduktan sonra dâvâ askerî mahkemeye intikal etmiştir.

Bugün muhakemeleri başlayacak olan 167 sanıktan 143 ü mevkuftur. Sanıklardan sadece 4 ünün avukatı vardır."

Aynı gazetenin 16 Ekim tarihli sayısında 167 komünistin adları ve meslekleri yazılıyor. Bunlar arasında 35 e yakın Üniversite talebesi de vardır. Bazı sabık asistan ve öğretmenlerden başka Devlet Deniz Yolları zatişleri memuru, D. Dz. Yolları başka bir memuru, D. D. Yolları hareket müfettişi, D. D. Yolları malzeme şubesi memuru, D. D. Yolları teknik hesaplar şubesi memuru, B. M. Meclisi basımevi memuru, Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü mütercimlerinden biri, Dışişleri Bakanlığı matbaasının mikinişi, Devlet Beden Terbiye genel müdürlüğü memuru, Devlet Tiyatrosunun bir kaç aktörü ve rejisörü, B. M. Meclisi arşiv memuru, Devlet operası sanatkarı, Devlet konservatuarı piyano öğretmeni, fişek fabrikası hazırlık şubesi şefi, kara

kuvvetleri istihkâm dairesi memuru, kömür tevzi müessesesi memuru, Maden tetkik ve arama enstitüsü jeoloji şubesi müdürü, aynı enstitüde petrol jeologu, işçi sigortaları memuru, Yüksek tahsil derneğinin başkanlarından biri, banka, bir kaç gazete, postahane ve tramvay memurları, bir kaç avukat ve doktor sanıklar arasında yer almaktadır.

Bu suretle, kirlevi bir hareketten ziyade sırf beşinci kol vazifesini görecek ve istihbarat, propaganda ve terbiye müesseselerini eline alabilecek bir teşkilât kurulmuş ve bu arada Amerikan Haberler Bürosunu da ihmal etmemişlerdir. Bu müessesenin şeflerinden ve "Belik" müstear adıyla maruf Mübeccel Kıray da komünistler arasında bulunmaktadır.

Henüz neticesi malûm olmayan muhakeme kapalı olarak cereyan etmektedir.

İran matbuatı

İranın komünistleşmesini önleyen general Zahidi'nin 19 ağustos zaferi münasebetiyle "Birleşik Kafkasya"nın Eylül tarihli 9 (26) sayısında çıkan yazıyı nakleden Tahran gazetelerinden "Nebard-i Millet" 17 ekim 1953 (25 Mıhrmah 1332) tarihli nüshasında aşağıdaki samimi ve sıcak satırları ilâve etmektedir:

"Biz, sadıkane ve tarafsız olarak İran müdafaa ettikleri için, "Birleşik Kafkasya" dergisini idare edenlerine İran milleri adına teşekkür eder ve Kafkasyalıların en yakın zamanda komünizm pençesinden kurtulup, 35 yıllık esaret ve mahrumiyetten sonra yeniden hürriyet hayatına kavuşmalarını temenni ederiz."

Gazete, "Birleşik Kafkasya"nın, "Hür Kafkasya konfederasyonunun organı olmak üzere", türkçe, ingilizce ve rusça olarak Almanyada intişar etmekte olduğunu da ilâve etmektedir.

Tataristan Sovyet Cumhuriyetinin bazı bölgelerinden müslüman ahalinin tehcire tâbi tutulduklarını "Pravda" gazetesinden nakleden "Sitare-i İslâm" gazetesini 15 Ekim 1953 (23 Mıhrmah 1332) tarihli nüshasında "Sovyet hükûmeti müslümanları teb'it ediyor", "Pravda gazetesini Tatar müslümanlarının teb'it edildiklerini itiraf etmektedir" gibi başlıklar altında Sovyet hükûmetinin tehcir siyasetine bir yazı ayırmıştır.

Sovyetlerdeki müslüman ahalinin, diğer milletler gibi, dinî ve mezhebî hürriyetlerden mahrum bulunduklarını izah ettikten sonra, gazete, bilhassa müslüman milletlerin millî mevcudiyetlerinin de tehlike altında olduğunu tebarüz ettirmekte ve bundan evvelki Kafkasya tehcirleri hakkında malûmat vermektedir.

22 eylül tarihiyle Kazandan "Pravda"ya yüzlerce Tatar ailesinin tehcirini bildirilen telegrafını aynıyle dercettikten sonra gazete, bu tehcir siyasetinin, "İnsan hakları beyannamesinin 4 ncü maddesi hilâfına" olduğunu da hatırlatmaktadır.

"Sitare-i İslâm" gazetesi, 21 Ekim tarihli sayısındaki "İslâm memleketlerinde" başlıklı bölümde, Rus esiri müslüman milletlerini yeniden bahis mevzuu ederek, "Sovyet devletinin Rusya'da yaşayan müslüman milletleri üzerindeki tazyik, ve tahakküm siyasetine nihayet verilmelidir" demektedir. Rus esiri müslüman milletleri meselesinin yeniden ele alınmasına sebep Fas ve Tunus meselesinin Birleşmiş Milletler Teşkilâtının siyasi komisyonunda müzakeresi olmuştur. Asya-Afrika blokunun talebi üzerine bu mesele müzakere edilirken ve Fransanın bu memleketlere istiklâl vermesi icap ettiği ileri sürüldüğü zaman İngiliz mümessili demiştir ki:

"Fas meselesi Birleşmiş Milletler Teşkilâtına sevk olunurken neden Sovyetler Birliğinde daha fena şartlar altında yaşayan müslümanlar ihmal ediliyor? Müslümanların hakkı müdafaa edilmekte ise Sovyetler Birliğindeki 40 milyon müslümanları da düşünmelimiz".

İngiliz mümessilinin sözlerine hak veren İran gazetesi yukarıdaki teklifi ileri sürmektedir.

"Bender-i Pehlevi" (Enzeli) şehrinde intişar eden "Giv" gazetesi 12 Mihri-mah 1332 (4 Ekim) tarihli sayısında "Komünizm İslâmiyetin Tanrıseverliğinin bir dereceli düşmanıdır" başlığı altında büyük ve tahlilî bir yazısında Kafkasyaya ayırdığı geniş kısım siyah harflerle tebarüz ettirilmiştir. Gazete diyor ki:

"Sovyet Rusyada İslâm dini kanun harici ilân edilmiştir. Komünistlerin gayri insanî olan bu hayvanî hareketleri yalnız Rusya dahilindeki müslümanları hedef tutmuyor, belki Orta Asya ile Kafkasya cumhuriyetlerinde yaşayan 25 milyon müslümanları da istihdaf etmektedir."

Yalnız müslümanlar değil, katolik ve musevilerin de takibat altında olduklarını, bu dinlere ait mabedlerin de seddedilmiş bulunduğunu ve bu din saliklerinin menfalara sürüldüklerini anlattıktan sonra bilhassa Kafkasya ve Orta Asya müslümanlarının daha ziyade takibata maruz bulunduklarını tebarüz ettiren gazete, "çok yazık ki bir müddetten beri komünist esaretine düşen Kafkasya" demekle vatanımıza olan derin sempatisini izhar etmektedir.

Sovyet esaretindeki milletler ve bilhassa müslümanlar hakkında errafî malûmat veren gazeteve göre Kafkasya müslümanlarının hedef ittihaz edilmesinin sebebi bu müslümanlarda dine bağlılığın kuvvetinden ileri gelmektedir. "Din ise bolşevizmin amansız düşmanıdır." Gazete yazıyı şöyle bitiriyor:

"Buçün milyonlarca müslümanın en ağır iktisadî, siyasi ve ictimai şartlar altında yaşamakta olmasına rağmen Sovyet esaretindeki müslümanlık mağlûb olmuştur deşildir ve mağlûp olmasına da imkân yoktur."

M. B.

MUHTELİF HABERLER

AMERİKAN PROPAGANDASININ HEDEFLERİ

Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı D. Eisenhower, T. Streibert'i, Amerikanın Sesi radyosunu da içine alan, Amerika "Enformasyon Ajansı"nın müdürlüğüne tayin etmiştir.

T. Streibert'in tertip ettiği Basın toplantısında, gazeteciler "Enformasyon Ajansı"nın yeni müdürüne şu suali sormuşlardır:

"Düşman, Sovyet hükûmeti veya emrindeki halk mıdır, yoksa Rus emperyalizmi veya dünya komünizmi midir?"

Bay Streibert şöyle cevap vermiştir:

"Düşmanımız Rus emperyalizmi ve rus yayılmasıdır. Gayretlerimizin hedefini, komünizm değil, bu teşkil etmektedir."

Amerika "Enformasyon Ajansı" yeni şefinin bu sarıh ve açık program mahiyetindeki deklârasyonu Rus şovenist muhacir matbuatını fena halde kızdırmıştır. Meselâ: "Posev" ismindeki bir beyaz rus gazetesi bu deklarasyonu "kaba ve cahil" olarak vasıflandırmış ve "komünist yayılma mefhumunun", "rus milliyetçiliği" mefhumıyla değiştirilmesini uygun gören Acheson "nazariyesi"nin yeniden meydana çıkarıldığını yazmıştır.

Bis ise, aksine olarak, öyle zannediyoruz ki, Amerikalı devlet ve siyaset adamı, bolşevik yayılmasıyla eski Rus emperyalizminin birbiriyle sıkı surette bağlı olduğunu nihayet anlamıştır.

Bir çok deliller, bir kısım beyaz Rusların "vatanperverliğinin" yavaş yavaş

Sovyet vatanperverliğine inkılâp ettiğini göstermektedir. Beyaz Rusların bir çoğu, bilindiği gibi, Iranda, Almanyada ve başka memleketlerde "rus vatanperverliği" saikiyle Sovyet ajanlığına intisap ediyorlar. Hakikî Rus vatanperverlerinin vazifesi bu tehlikeli temayülle mücadele etmektir.

A. KERENSKİ SINIRLENİYOR

Bolşevik Aleyhtarı Mücadele Koordinasyon Merkezi'nin dağılmasından ve Bolşevizmden Kurtarma Amerikan Komitesinin pozisyonundan fena halde canı sıkılan Rus emperyalistlerinin lideri A. Kerenski, kendisinin eseri "yenilenmiş" Bolşevik Aleyhtarı Mücadele Koordinasyon Merkezi'nin toplantısında (Münih, Park Hotel, 28-30 Ağustos) Amerika, İngiltere ve Türkiye hakkında, ciddi bir siyaset adamına yakışmayacak esassız bazı beynatlarda bulunmuştur.

A. Kerenski'nin mazbataya giren beyanatında şöyle denilmektedir:

Washington, Kafkasyayı Rusya ile Türkiye arasında bir tampon devlet yapmak isteyen İngiltere ile Türkiyeye sıkı bağlarla bağlıdır. Biz Rusyayı müdafaa etmek mecburiyetindeyiz."

Rusya yâni SSCB, anlaşılan Malenkovla birlikte müdafaa edilecektir. Hür Dünyanın SSCB den savunması ve Rus halkı dahil, bütün esir milletleri bolşevik diktatörlüğünden kurtarılması düşünüldüğü bir zamanda, sabık Rus başbakanının sinirlerinin bozulduğunu is-

pat eden bu saçma beyanatları okuduktan sonra kendisine ancak istirahat ve tedavi tavsiye edilebilir.

İRANDAKİ RUS AJANLARINA DAİR VESİKALAR

Tahran, 7. 9. 1953 (T. H. A.) — Sovyet ajanı oldukları tespit edilen İranda-ki muhacir beyaz Ruslar hakkındaki tahkikat devam etmekte ve İran em-niyet teşkilâtının eline yeniden mühim vesaik geçmiş bulunmaktadır.

Sovyet ajanlarına verilen direktifleri ihtiva eden bu vesikalardan bazıları, Batı memleketlerindeki Sovyet aleyh-darı propaganda ve faaliyetlerin balta-lanmasına mütealliktir.

Bu arada Sovyet ajanlarına, Rus işga-lindeki memleketlerden Batıya sığınan siyasi mültecilerin bütün faaliyetlerini dikkatle takip ederek bunların arala-rına girmeye çalışmaları tavsiye edil-mekte ve Rus olmayan muhacirlerin, aralarında birleşmelerine mani olun-ması istenmektedir.

Aynı direktiflere göre, Rus olmayan

milletlere mensup siyasi mültecilerin, radyo ve sair vasıtalarla, Sovyetler Bir-liğine dahil halklara, Rus aleyhdarı veya istiklâlcî propaganda yapmalarına, her ne pahasına olursa olsun, mani olunması bildirilmekte ve bilhassa Ru-syadaki Türk ülkelerine mensup olup istiklâl davası güden teşekküllerle, memleketlerinde maruf siyasi liderlerin faaliyetini sabote etmeleri talep olun-maktadır.

KAFKASYADA

Gürcüstan Cumhuriyetinin Türkiye hududunda bulunan Acar, Ahalkalek, Ahalsak ve Karayazı bölgelerinde, bi-rinci dünya savaşının arifesinde olduğu gibi, harp vukuunda müslüman ahal-i-nin ve umumiyetle Kafkasya Türkleri-nin sadakatlarının derecesini ölçmek için, Kremlin tarafından tedbirler alın-maktadır. Bununla alakalı olarak idare cihazlarında ve ahalinin arasında temiz-lik yapılmaktadır. Bütün mesul mevki-lere sıkı bir şekilde süzgeçten geçirilmiş Moskova'nın itimat ettiği parti adam-ları getirilmektedir.

"BİRLEŞİK KAFKASYA" DERGİSİ OKUYUCULARINA VE KAFKAS-YANIN İSTİKLAL DAVASINA SEMPATİ GÖSTEREN BÜTÜN DOST-LARINA YENİ YIL MÜNASEBETİYLE EN SAMİMİ TEMENNİLERDE BULUNUR.